

Den Haag

► **Onderzoeksrapport**

DSO/ Strategie en Externe Betrekkingen, Portfoliomanagement
en Onderzoek

WERKGELEGENHEIDSMONITOR

2022

COLOFON

Uitgave

Gemeente Den Haag

DSO / Strategie en Externe Betrekkingen, Portfoliomanagement en Onderzoek

Oktober 2022

Inlichtingen

DSO / Strategie en Externe Betrekkingen, Portfoliomanagement en Onderzoek

Henk van Andel (070 35 35565 / henk.vanandel@denhaag.nl)

Carla Rothuizen (070 35 34874 / carla.rothuizen@denhaag.nl)

De Dienst Stedelijke Ontwikkeling aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid inzake het gebruik en toepassing van de gepresenteerde gegevens. Afwijkingen in absolute aantallen en % kunnen worden veroorzaakt door afronden. Bij gebruik van cijfers is bronvermelding verplicht.

VOORWOORD

Een van de kernopgaven van de stedelijke ontwikkeling vormt het bijdragen aan groei van werkgelegenheid, als pijler onder (brede) welvaart en inclusiviteit in Den Haag. In de Werkgelegenheidsmonitor wordt de ontwikkeling jaarlijks in beeld gebracht op basis van analyses van het werkgelegenheidsregister.

Tot de uitbraak van het Corona-virus in het voorjaar van 2020 ging het goed met de Nederlandse economie. Er werd daarna rekening gehouden met een stevige impact van de pandemie en de beleidsmaatregelen die daarop waren geformuleerd. Het CPB heeft sinds de uitbraak verschillende scenario's opgesteld. Economen voorspelden dat veel banen verloren zouden gaan en dat de werkloosheid sterk zou oplopen. Mede door alle steunmaatregelen van het Kabinet en de gemeente zijn deze sombere scenario's (gelukkig) niet uitgekomen; de Haagse werkgelegenheid is ook in 2021 gegroeid. Maar de gevolgen op langere termijn zijn nog niet zichtbaar, evenals de gevolgen van de energiecrisis en de oorlog in Oekraïne. Deze monitor is gebaseerd op de gegevens uit het werkgelegenheidsregister die betrekking hebben op de peildatum 1 januari 2022.

Met ingang van 1 januari 2020 hebben gemeente Den Haag, gemeente Rotterdam en het samenwerkingsverband Drechtsteden gezamenlijk opdracht gegeven aan I&O Research in combinatie met Stroomopwaarts om het werkgelegenheidsregister bij te houden en te actualiseren voor de duur van maximaal 4-6 jaar. Om dit bestand te onderhouden en jaarlijks te actualiseren worden diverse activiteiten uitgevoerd waaronder een enquête onder de ruim 230.000 vestigingen in het gezamenlijke gebied. Het uitvoeren van een enquête is nog steeds de enige betrouwbare en complete manier om deze gegevens te verwerven.

Jaarlijks worden gecorrigeerde aantallen met terugwerkende kracht tot 1996 in de bestanden doorgevoerd. Hierbij gaat het om vestigingen (en banen) die bijvoorbeeld in 2021 zijn toegevoegd aan het bestand maar waarbij de bedrijven zelf aangeven dat zij ook al in 2020 bestonden. Deze vestigingen en de bijbehorende banen worden dan zowel in 2021 als in 2020 toegevoegd. Hetzelfde geldt voor vestigingen die in eerdere jaren zijn vertrokken uit de regio. Die worden met terugwerkende kracht na het jaar van verhuizing uit de bestanden verwijderd. Hierdoor zijn de totalen van aantallen vestigingen en banen iets afwijkend ten opzichte van eerder gepubliceerde aantallen. In bijlage III worden de uitgevoerde administratieve correcties en de consequenties daarvan uitgelegd.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	6
1 Ontwikkeling op hoofdlijnen	10
1.1 Inleiding	10
1.2 Waar vindt groei plaats?	11
1.3 Bedrijfsdynamiek	13
1.4 Arbeidsmarktbalans	15
1.5 Flexibele schil	15
2 Ontwikkeling per sector	18
2.1 Inleiding	18
2.2 Agrifood en tuinbouw	18
2.3 Bouw	19
2.4 Detailhandel en horeca	19
2.5 Energie	20
2.6 Financiën	21
2.7 ICT en creatief	22
2.8 Kennis	22
2.9 Logistiek	23
2.10 Maakindustrie	24
2.11 Onderwijs	25
2.12 Overheid en belangenorganisaties	25
2.13 Toerisme en vrijetijd	26
2.14 Zakelijke (en juridische) diensten	27
2.15 Zorg	28
2.16 Overzicht ontwikkeling sectoren	28
3 Spreiding en concentratie over de stad	30
3.1 Inleiding	30
3.2 Aandachtsgebieden	30
3.3 Spreiding van vestigingen en banen	33
3.4 Verschuivingen binnen de stad	35
4 Groot-, Midden- en Kleinbedrijf	37
4.1 Inleiding	37
4.2 Grootbedrijf	37
4.3 MKB	40
4.4 Eenmanszaken	42
4.5 Starters en stoppers	44
4.6 Snelle groeiers	45

5	Arbidsaanbod: beroepsbevolking	47
5.1	Inleiding	47
5.2	Kenmerken Haagse beroepsbevolking	48
5.3	Pendel	50
5.4	Prognose Haagse beroepsbevolking	50
6	Haagse regio	53
6.1	Inleiding	53
6.2	Werkgelegenheidsstructuur regiogemeenten Haaglanden	54
6.3	Werkgelegenheidsontwikkeling in de regio Haaglanden	55
6.4	Grote werkgevers in de regio Haaglanden	56
6.5	Verschuivingen binnen de regio Haaglanden	58

Bijlagen

I	Haagse sectoren in cijfers	58
II	Indeling in landelijke sectoren	61
III	Administratieve correctie in het werkgelegenheidsregister	62

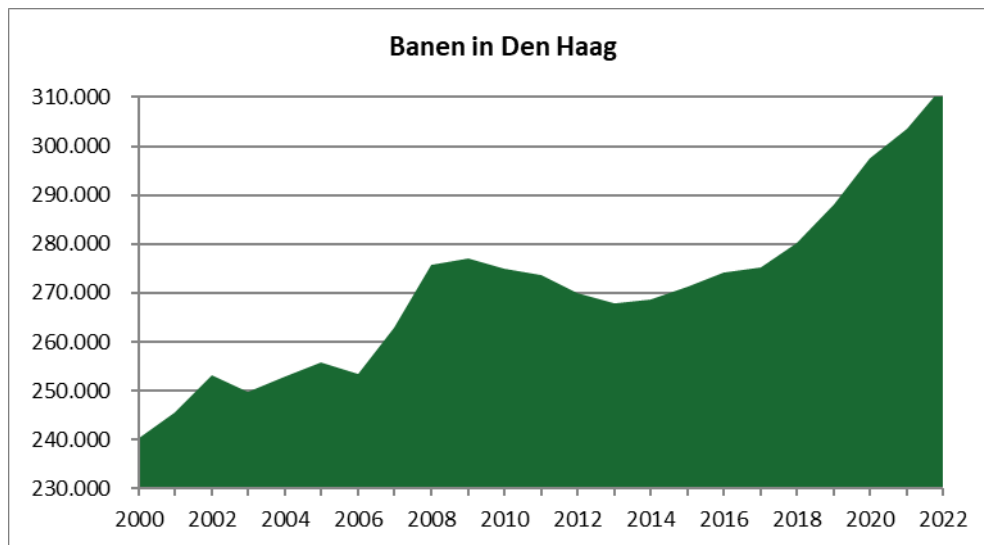
SAMENVATTING

Belangrijkste ontwikkelingen:

- De Haagse werkgelegenheid is in 2021 opnieuw flink gegroeid
- Voor het eerst sinds jaren zijn alle sectoren gegroeid
- De banengroei zit in absolute aantallen vooral bij Overheid, Zorg en Bouw
- De banengroei zit vooral bij eenmanszaken, waarvan een groot deel bestaat uit ZZP-ers
- Het aantal starters is licht toegenomen
- Het aantal stoppers is afgenomen (het aantal faillissementen blijft laag)
- De Haagse werkgelegenheid groeit naar verwachting tot 2030 iets harder dan de Haagse beroepsbevolking (positieve arbeidsmarktbalans)

Banengroei

Op 1 januari 2022 telde Den Haag 312.290 banen.¹ Dat waren er bijna 8.800 meer dan een jaar eerder, een groei van 2,9%. Voor het negende jaar op rij is sprake van een duidelijke groei.

De groei van het aantal banen is vooral toe te schrijven aan nieuwe bedrijven in Den Haag. Dat zijn allereerst heel veel eenmanszaken en daarnaast verhuizingen van bedrijven uit de regio Haaglanden naar de gemeente Den Haag

Sectoren

De sector 'Overheid' kende met ruim 2.100 extra banen de grootste groei, gevolgd door de sectoren 'Zorg' en 'Bouw' met respectievelijk 1.500 en 1.300 extra banen. Daarnaast is er ook sprake van een flinke groei bij de sectoren 'Onderwijs (excl. WO/HBO)' en 'Detailhandel en horeca'. Deze sectoren groeien met 800-1000 banen.

¹ Onder een baan wordt verstaan een door een werkzame persoon bezette arbeidsplaats ongeacht aantal uren of dienstverband. Eén persoon kan meerdere banen hebben.

Voor het eerst sinds jaren is bij geen enkele sector sprake van krimp, alle sectoren zijn gegroeid. Hoewel dat bij de sectoren *Toerisme en vrije tijd* en *ICT en creatief* minimaal is.

Spreiding over stad

Ongeveer de helft van de banen in Den Haag is te vinden op een bedrijventerrein, in een kantorengedebied of in een winkelgebied. Hierbij is de Binnenstad het werkgebied met de meeste banen. De stadsdelen Centrum, Haagse Hout en Scheveningen hebben de meeste banen. Veel kleine vestigingen zijn in de stadsdelen Escamp en Segbroek te vinden. De verdeling van de werkgelegenheid over de stad is vrij stabiel.

Groot-, midden en kleinbedrijf

De 390 vestigingen met 100 werknemers of meer zijn in Den Haag verantwoordelijk voor bijna de helft van de banen (47%). De afgelopen tien jaar (vanaf 2012) zijn er bij het grootbedrijf 12.120 banen bijgekomen, een groei van 9%.

Het MKB (gedefinieerd als vestigingen met 1 t/m 99 werknemers) bestaat voor een belangrijk deel uit eenmanszaken. Het aantal eenmanszaken is enorm toegenomen, van 27.720 begin 2012 naar ruim 55.100 begin 2022, een verdubbeling. Zij bepalen een steeds groter deel van de werkgelegenheid van Den Haag (18% op 1 januari 2022). Ze zijn vooral te vinden in de sectoren 'Bouw', 'Zakelijke dienstverlening' en 'ICT en creatief'. Ook bij de overige vestigingen van het MKB (met 2 t/m 99 werknemers) is de werkgelegenheid ten opzichte van 2012 gegroeid, maar veel minder hard (+3%).

In 2021 zijn er ondanks de coronacrisis 20.200 nieuwe vestigingen in Den Haag bij de Kamer van Koophandel ingeschreven. Dat zijn er 750 meer dan in 2021. In 2021 zijn ook 6.310 vestigingen gestopt in Den Haag. Daarvan zijn er 71 failliet gegaan (<1%). Het aantal stoppers is iets lager dan in 2020.

Den Haag telt bijna 180 snelle groeiers. Dat zijn volgens de definitie van het CBS bedrijven met minimaal 10 werknemers én een gemiddelde jaarlijkse werkgelegenheidsgroei van 10% per jaar of meer over een periode van drie achtereenvolgende jaren. De snelle groeiers zijn vooral te vinden in de sectoren 'Zakelijke diensten', 'Detailhandel en horeca', 'Zorg' en 'Onderwijs'.

Beroepsbevolking

De beroepsbevolking (werkenden en werklozen samen) bestaat naar schatting uit 296.000 mensen; dat is ruim de helft van de totale Haagse bevolking. Ten opzichte van het landelijk gemiddelde is de Haagse beroepsbevolking relatief vaak hoog opgeleid (resp. 40% en 48 %), het aandeel praktisch opgeleiden is vergelijkbaar (beide 20%). Het grootste deel van de beroepsbevolking is tussen 25 en 45 jaar (47%).

Naar schatting werkt 51% van de Haagse beroepsbevolking in Den Haag zelf. Daarmee wordt 46% van de Haagse banen bezet door Hagenaars. De overige werknemers komen uit gemeenten in de regio Haaglanden of wonen op relatief korte afstand van Den Haag.

Begin 2022 was 4,7% van de Haagse beroepsbevolking werkloos.² In totaal gaat het om ca. 14.000 werklozen.

Prognose

De werkgelegenheid groeide in periode 2012-2022 (inclusief periodes met economische groei en een crises) gemiddeld met 1,5% per jaar. Wanneer deze groei zich de komende jaren (lineair) voortzet, zal het aantal banen tot 2030 met ruim 38.000 toenemen tot ca. 351.000 banen.

Volgens de bevolkingsprognose van 2021-2022 zal de Haagse beroepsbevolking bij een gelijkblijvende participatiegraad tot 2030 met 28.000 mensen toenemen tot ca. 320.000. Het aantal banen groeit naar verwachting harder, waardoor de arbeidsmarktbalans, de verhoudingen tussen banen en werkende beroepsbevolking, iets minder onder druk komt te staan. Of dat in de praktijk ook zo zal uitpakken is afhankelijk van meerdere factoren, zoals de langetermijneffecten van de coronacrisis, de macro-economische groei in Nederland en de wereld, de ontwikkeling van de woningmarkt en de kwalitatieve mismatch op de arbeidsmarkt.

Regio Haaglanden

Begin 2022 telt de regio Haaglanden bijna 584.000 banen. Dat zijn er ruim 56.000 meer dan in 2012; een groei van 11%. In 2021 nam het aantal banen in de regio met 16.100 (+3%). Dat is aanzienlijk meer dan in de jaren daarvoor.

De meeste groei in de periode 2012-2022 doet zich voor bij de sectoren 'Bouw' (+11.730 banen), 'Onderwijs (excl. HBO/WO)' (+8.320) en 'Zorg' (8.300). Alleen bij de sectoren 'Financiën' en 'Maakindustrie' gingen banen verloren (resp. -1.090 en -200).

² Bron: CBS. Volgens de definitie van de International Labour Organization (ILO) die het CBS volgt is iemand werkloos als hij tussen 15 en 75 jaar is, geen betaald werk heeft, actief op zoek is en beschikbaar is. Het aantal werklozen verschilt van het aantal werkloosheidsuitkeringen. Zie ook paragraaf 5.2.

De ontwikkeling per gemeente was verschillend. Bij drie van de negen regio-gemeenten, waaronder Den Haag, is de werkgelegenheid ten opzichte van 2012 flink gegroeid. In Delft, Zoetermeer en Westland is de werkgelegenheid licht gegroeid, in Wassenaar gelijk gebleven en in Rijswijk en Leidschendam-Voorburg zelfs gekrompen.

Ruim de helft van de regionale banen is te vinden in Den Haag (53%). Naast de dominantie van de sector Overheid en belangenorganisaties heeft Den Haag in vergelijking met de regiogemeenten ook veel banen in de sector 'Financiën'.

In 2021 vertrokken er 1.010 bedrijven uit Den Haag naar elders in de regio Haaglanden en kwamen 680 bedrijven vanuit de regio Haaglanden naar Den Haag. Per saldo verloor Den Haag 340 banen aan de regio. In voorgaande jaren was dit saldo positief door de komst van een aantal grootbedrijven vanuit de regio naar Den Haag.

1

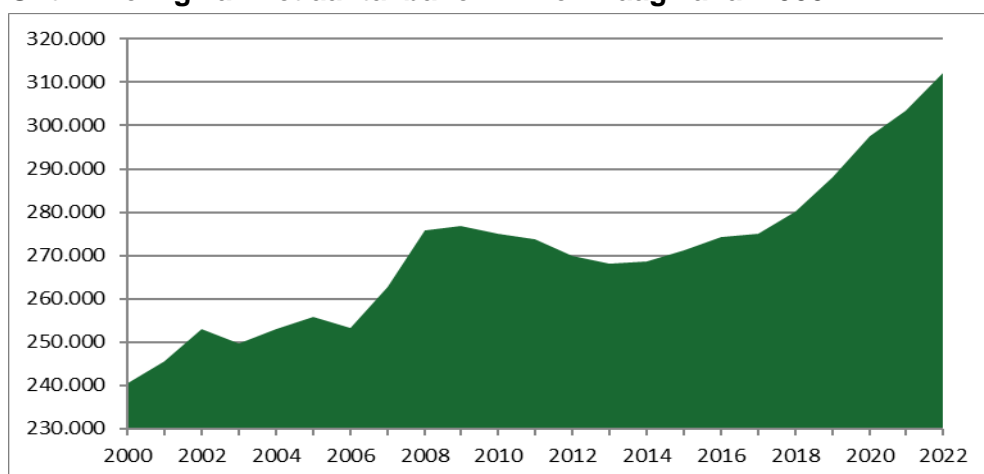
ONTWIKKELING OP HOOFDLIJNEN

1.1 INLEIDING

Aantal banen is in 2021 flink gegroeid

Op 1 januari 2022 had Den Haag 312.290 banen. Dat zijn er bijna 8.800 meer dan op 1 januari 2021, een groei van 2,9%. Ieder jaar worden de cijfers van voorgaande jaren met terugwerkende kracht gecorrigeerd. Daardoor kunnen de cijfers in dit rapport over 2022 iets afwijken van de Monitor Werkgelegenheid 2021. In bijlage III wordt dit verder toegelicht.

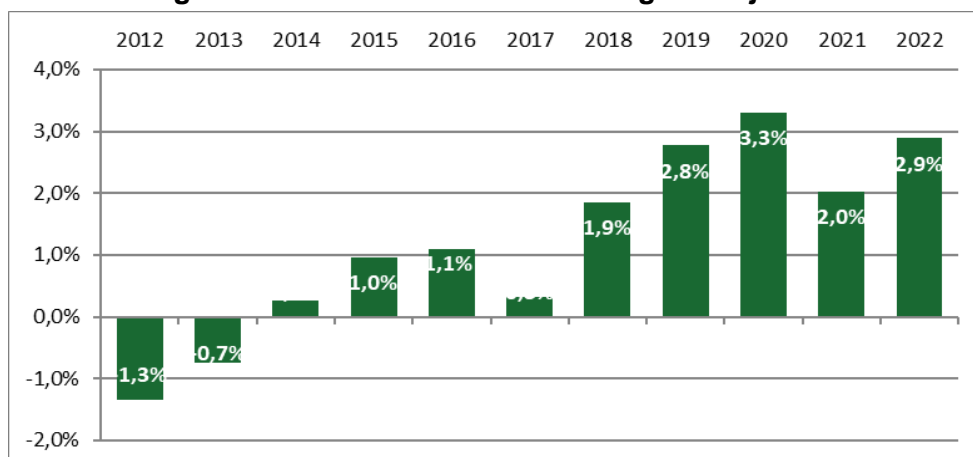
Figuur 1.1 Ontwikkeling van het aantal banen in Den Haag vanaf 2000

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

De groei in 2021 (stand 1 januari 2022 ten opzichte van 1 januari 2021) is weliswaar kleiner dan in 2018 en 2019, maar ondanks de coronacrisis toch ruim positief. Hetgeen in de jaren na de economische crisis niet het geval was (zie figuur 1.2).

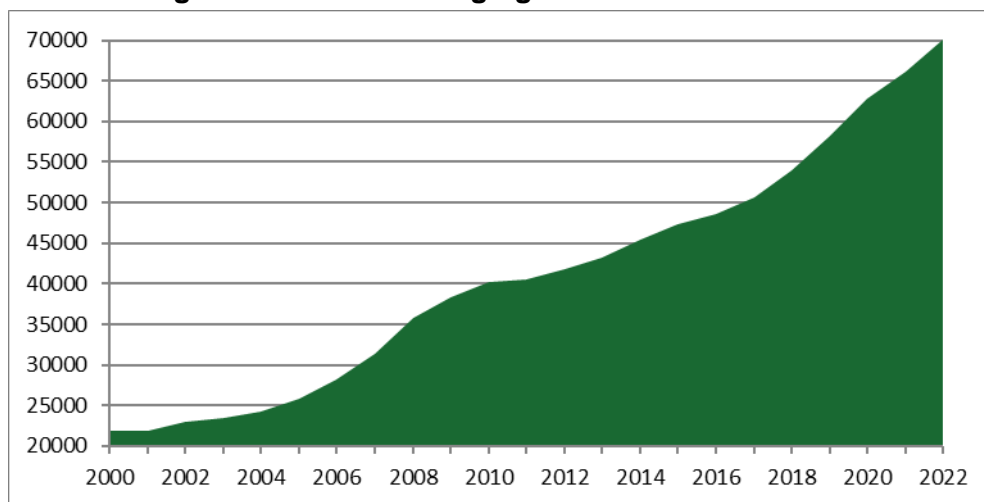
Figuur 1.2 Ontwikkeling van het aantal banen t.o.v. voorgaande jaar

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

In tegenstelling tot het aantal banen, dat tijdens de economische crisis van 2009-2012 flink kromp, is het aantal vestigingen sinds 2000 continue blijven toenemen. Op 1 januari 2022 heeft Den Haag 70.140 vestigingen.

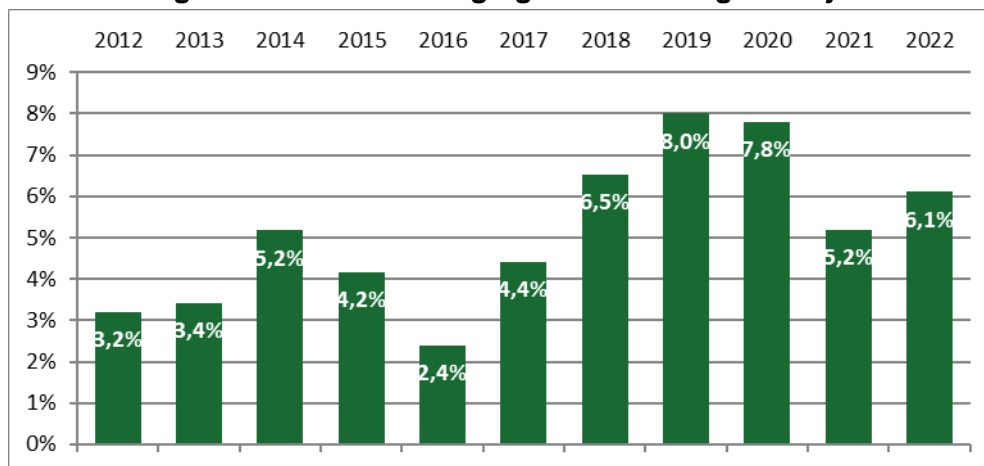
Figuur 1.3 Ontwikkeling van het aantal vestigingen

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

In 2021 is het aantal vestigingen met 4.030 toegenomen (6,1% groei). Dit is iets minder dan in de jaren voor de uitbraak van de coronacrisis, zoals in de figuur 1.4 te zien is.

Figuur 1.4 Ontwikkeling van het aantal vestigingen t.o.v. voorgaande jaar

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

Als gevolg van de coronacrisis hebben veel eenmanszaken en andere kleine ondernemers in 2020 en 2021 moeite gehad om het hoofd boven water te houden. Velen deden een beroep op de TOZO en/of andere regelingen.³ Ook als bedrijven zijn blijven bestaan, betekent dat nog niet dat ze omzet hadden.

³ Tot september 2021 hebben ondernemers 40.000 aanvragen gedaan voor ondersteuning in hun levensonderhoud. Daarnaast zijn 9.400 aanvragen voor Tozo bedrijfskredieten gedaan. Aanvragen zijn vooral afkomstig van ondernemers uit de sectoren Dienstverlening, Horeca en Kunst en cultuur.

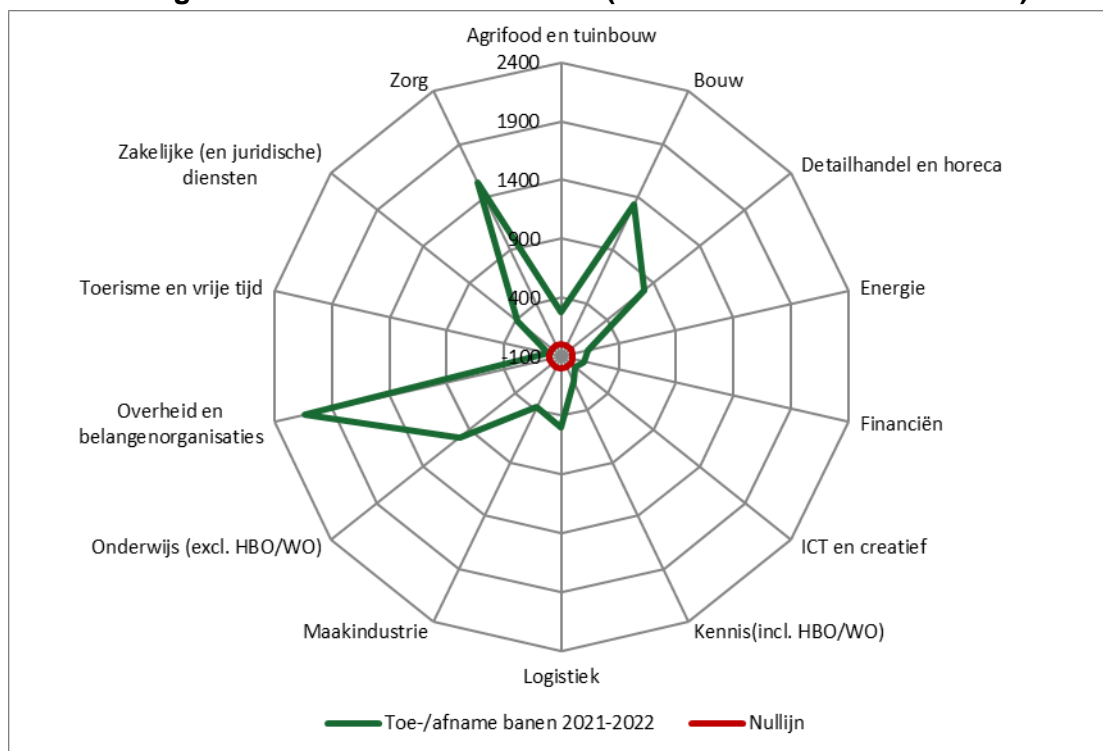
1.2 WAAR VINDT GROEI PLAATS?

Sterke groei bij Overheid, Zorg en Bouw

Figuur 1.5 laat zien waar de toename zit in absolute aantallen. Allereerst is dat de sector 'Overheid en belangenorganisaties' met 2.140 extra banen, gevolgd door de 'Zorg' met 1.540 banen en 'Bouw' met 1.330 banen. Daarnaast is er ook sprake van een flinke groei bij de sectoren 'Onderwijs (excl. WO/HBO)' en 'Detailhandel en horeca'. Deze sectoren groeien met 800-1000 banen.

Voor het eerst sinds jaren is bij geen enkele sector sprake van krimp, alle sectoren zijn gegroeid. Hoewel dat bij de sectoren *Toerisme en vrije tijd* en *ICT en creatief* minimaal is.

Figuur 1.5 Ontwikkeling van het aantal banen in 2021 (verschil 1-1-2021 en 1-1-2022)

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

De tabel op de volgende pagina laat het aantal banen zien per hoofdsector en de onderliggende sectoren begin 2021 en begin 2022. De sector 'Overheid en belangenorganisaties' is met 67.690 banen de grootste sector in Den Haag. Daarna komen de sectoren 'Zorg' en 'Detailhandel en horeca' met respectievelijk 45.470 en 42.480 banen.

Naast de absolute ontwikkelingen laat de tabel ook de relatieve veranderingen zien per sector tussen 1 januari 2021 en 1 januari 2022. Dan valt op dat naast de eerder genoemde groeisectoren in absolute zin bij de sectoren 'Agrifood en tuinbouw' en 'Maakindustrie' sprake is van een sterke relatieve groei in het afgelopen jaar (+6%).

Hoofdstuk 2 gaat dieper in op de ontwikkeling per sector en de onderliggende branches in de laatste tien jaar.

Tabel 1.1 Overzicht van het aantal banen naar sector (per 1 januari)

Ontwikkeling banen 2021-2022	2021	2022	groei-krimp absoluut	groei- percentage
Agrifood en tuinbouw	4.670	4.940	270	5,8%
Bouw	25.470	26.800	1.330	5,2%
Detailhandel en horeca	41.480	42.280	800	1,9%
Energie	2.700	2.830	130	4,8%
Financiën	8.090	8.190	100	1,2%
ICT en creatief	18.210	18.260	50	0,3%
Kennis (incl. HBO/WO)	6.680	6.810	130	1,9%
Logistiek	18.430	18.930	500	2,7%
Maakindustrie	5.790	6.170	380	6,6%
Onderwijs (excl. HBO/WO)	16.810	17.810	1.000	5,9%
Overheid en belangenorganisaties	65.550	67.690	2.140	3,3%
Toerisme en vrije tijd	11.190	11.200	10	0,1%
Zakelijke (en juridische) diensten	34.530	34.910	380	1,1%
Zorg	43.930	45.470	1.540	3,5%
Totaal	303.530	312.290	8.760	2,9%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

1.3 BEDRIJFSDYNAMIEK

Groei vooral door starters en verhuizingen van buiten de regio

De banendynamiek is opgebouwd uit verschillende onderdelen. In de eerste plaats is er het saldo van groei en krimp bij bedrijven die gedurende heel 2021 in Den Haag gevestigd waren. Ten tweede is er het saldo van banen bij bedrijven die zich in 2021 in Den Haag gevestigd hebben of eruit vertrokken zijn. En ten slotte is er het saldo van banen bij bedrijven die in 2021 zijn gestart of opgeheven.

In het werkgelegenheidsregister is alleen zicht op vestigingen binnen de regio Haaglanden. Bedrijfsvestigingen die afkomstig zijn uit of vertrekken naar gemeenten buiten deze regio zijn niet te onderscheiden van starters en opheffingen; wel is te zien dat een vestiging in de regionale registratie verschijnt of verdwijnt, maar niet wat daarvan de oorzaak is. Deze twee groepen worden daarom samengenomen. Alleen wanneer er binnen de regio Haaglanden wordt verhuisd, is te volgen waar een vestiging naar toe gaat of vandaan komt.

De grootste groei in werkgelegenheid is toe te schrijven aan startende bedrijven en bedrijven die zich in 2021 van buiten de regio Haaglanden in Den Haag vestigden (16.890 banen). Daar staat echter een verlies van 13.240 banen tegenover bij vestigingen die zijn vertrokken naar buiten Haaglanden of zijn opgeheven. Het saldo van de groep vestigers van *buiten* Haaglanden/starters en vertrekkers naar *buiten* Haaglanden/opheffingen levert een winst op van 3.650 banen.

Daarnaast is een groei te zien bij de *bestaande* vestigingen (autonome groei). De vestigingen die zowel begin 2021 als begin 2022 in Den Haag gevestigd waren, lieten per saldo een toename zien van 5.450 banen. Dit betekent dat er sinds de start van de financieel-economische crisis in 2009 voor het achtste jaar op rij sprake was van groei bij de bestaande vestigingen.

Het saldo van in- en uitverhuizingen *binnen* de regio naar de overige gemeenten binnen Haaglanden is -330 vestigingen⁴. Er vertrokken dus meer vestigingen uit Den Haag naar de regio dan omgekeerd. Per saldo vloeiden er 340 banen vanuit Den Haag naar de regio Haaglanden. Voorgaande jaren viel het saldo daarentegen positief uit (in het voordeel van Den Haag).

Overigens is er bij het overgrote deel van de vestigingen géén sprake van een ontwikkeling in de werkgelegenheid. Bij 51.790 vestigingen (74% van alle vestigingen) was de werkgelegenheid op 1 januari 2022 hetzelfde als op 1 januari 2021 (totaal 119.000 banen).

De dynamiek vond plaats in 24.210 vestigingen. Het betrof ruim 50.300 banen (29.530 kwamen erbij en 20.770 gingen verloren).

Tabel 1.2 Bedrijfsdynamiek

Ontwikkeling 2021-2022	vestigingen	banen
Per 1-1-2021	66.110	303.530
Bestaande vestigingen in Den Haag met groei	2.590	11.070
Bestaande vestigingen in Den Haag met krimp	1.960	-5.620
Saldo autonome ontwikkeling	-	5.450
Groei door vestiging (van buiten Haaglanden) of starter	13.130	16.890
Krimp door vertrek (naar buiten Haaglanden) of opheffing	-8.770	-13.240
Saldo vestiging/vertrek en starter/opheffing	4.360	3.650
Groei door in-verhuizing uit Haaglanden	680	1.580
Krimp door uit-verhuizing naar Haaglanden	-1.010	-1.920
Saldo in-/uit-verhuizing binnen Haaglanden	-330	-340
Saldo ontwikkelingen	4.030	8.760
Per 1-1-2022	70.140	312.290

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

⁴ De regio Haaglanden bestaat uit de gemeenten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer.

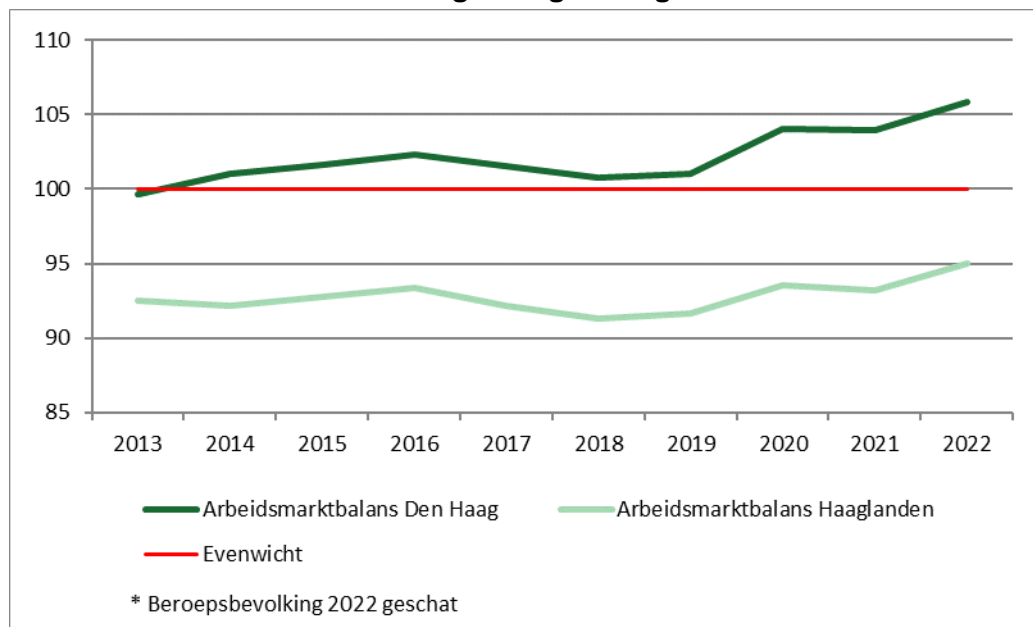
1.4 ARBEIDSMARKTBALANS

Werkgelegenheidsfunctie van Den Haag verbetert licht, regio blijft onder druk

Het aantal banen is in 2021 sterker toegenomen dan de omvang van de beroepsbevolking (werkenden en werklozen samen, zie ook hoofdstuk 5). Hierdoor is de arbeidsmarktbalans iets verbeterd. Deze balans geeft de verhouding weer tussen de omvang van de beroepsbevolking en het aantal banen binnen de gemeente. Bij waarden onder de 100 zijn er te weinig banen om de beroepsbevolking volledig aan het werk te krijgen en bij waarden boven de 100 zijn er meer banen dan mensen in de beroepsbevolking. Overigens houdt deze balans geen rekening met kwalitatieve scheefheid of pendel en is het niet meer dan een indicatie van de werkgelegenheidsfunctie van een stad of regio.

De arbeidsmarktbalans van Den Haag bevond zich in 2013 net onder de evenwichtslijn van 100, maar is sindsdien licht gestegen naar 106 begin 2022.⁵ De arbeidsmarktbalans voor de regio Haaglanden ziet er ongunstiger uit. Begin 2022 ligt die balans op 95. Sinds 2018 is die wel iets verbeterd.

Figuur 1.6 Arbeidsmarktbalans in Den Haag en regio Haaglanden vanaf 2013

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden en CBS, bewerking SEPO

1.5 FLEXIBELE SCHIL

Veel parttimers in Detailhandel en horeca

Van de 312.290 banen begin 2022 worden er 7.960 ingevuld door uitzendkrachten. Dat is 2,5% van alle banen. Het aantal uitzendkrachten is de afgelopen 10 jaar met bijna 2.000 toegenomen, maar het aandeel in de Haagse werkgelegenheid is niet veel toegenomen (was 2,2% in 2012).

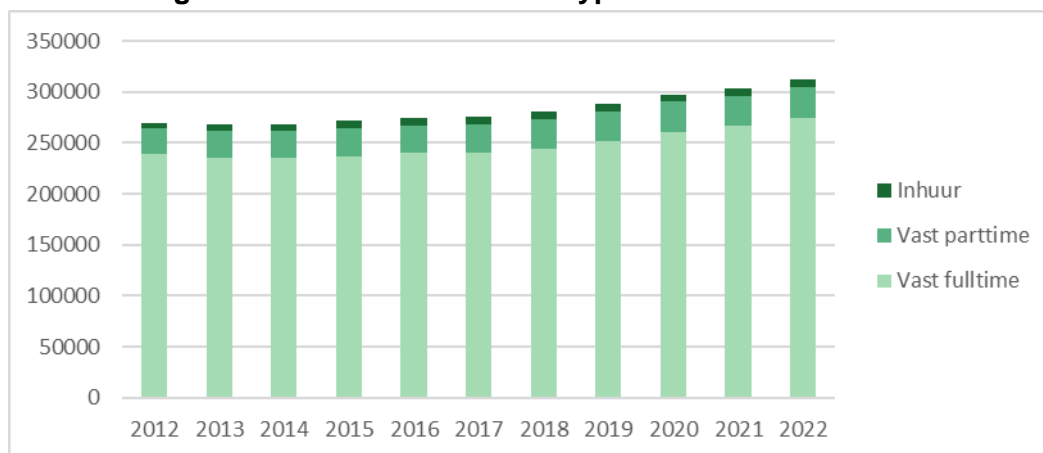
⁵ Het CBS heeft de methodiek van de Statistiek Arbeidsdeelname aangepast waardoor een trendbreuk is ontstaan vanaf 2013. De nieuwe cijfers pakken voor den Haag iets ongunstiger uit. In deze monitor zijn de cijfers herberekend volgens de aangepaste CBS methodiek.

Naast inhuurkrachten zijn er parttime banen van minder dan 12 uur per week (o.a. nuluren-contracten) die ook voor flexibiliteit binnen bedrijven zorgen. Hiervan zijn er ca. 30.180 in Den Haag (10% van alle banen).

De flexibele schil bestaat dus uit ongeveer 38.140 banen (12% van alle banen).

In figuur 1.7 is de ontwikkeling in de tijd te zien. Sinds 2012 is het aandeel met 1 procentpunt toegenomen (was 11% in 2012).

Figuur 1.7 Ontwikkeling van het aantal banen naar type

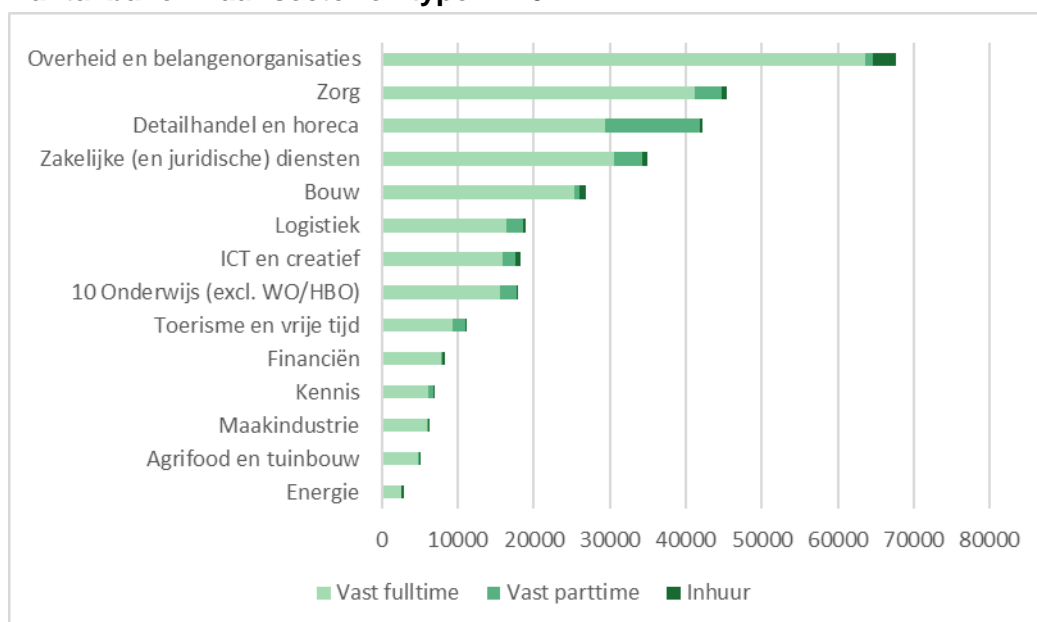

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

Tussen sectoren zijn er grote verschillen. Parttimers (<12 uur per week) komen vooral in 'Detailhandel en horeca' voor. Maar ook de sectoren 'Zorg', 'Zakelijke diensten', 'Logistiek' en 'Toerisme en vrije tijd' hebben veel parttimers.

Inhuurkrachten zijn vooral te vinden bij 'Overheid en belangenorganisaties', 'Bouw', 'Zorg', 'ICT en creatief' en 'Zakelijk diensten'.

Figuur 1.8 Aantal banen naar sector en type in 2022

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

Verhoudingsgewijs is de flexibele schil (het aandeel parttimers en inhuurkrachten van totaal aantal banen) het grootst bij de sectoren 'Detailhandel en horeca' (30%) en 'Toerisme en vrije tijd' (18%).

Bij 'Overheid en belangenorganisaties' werken absoluut gezien veel inhuurkrachten, maar het aandeel van de flexibele schil is met 6% laag. Ook de Bouw scoort laag (6%), maar in deze sector werken wel veel zzp'ers (zie paragraaf 4.4). Dat is ook een soort van flexibele schil, maar niet iedere zzp'er is daaraan toe te rekenen.

2

ONTWIKKELING HAAGSE SECTOREN

2.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt per sector de ontwikkeling in de afgelopen 10 jaar besproken aan de hand van indexcijfers. Daarbij wordt tevens aangegeven uit welke branches een sector is samengesteld en hoe die zich de afgelopen jaren hebben ontwikkeld.⁶ In bijlage I is voor iedere sector het aantal vestigingen en banen per branche te vinden, evenals het aandeel van een branche binnen de sector en de totale Haagse werkgelegenheid.

2.2 AGRIFOOD EN TUINBOUW

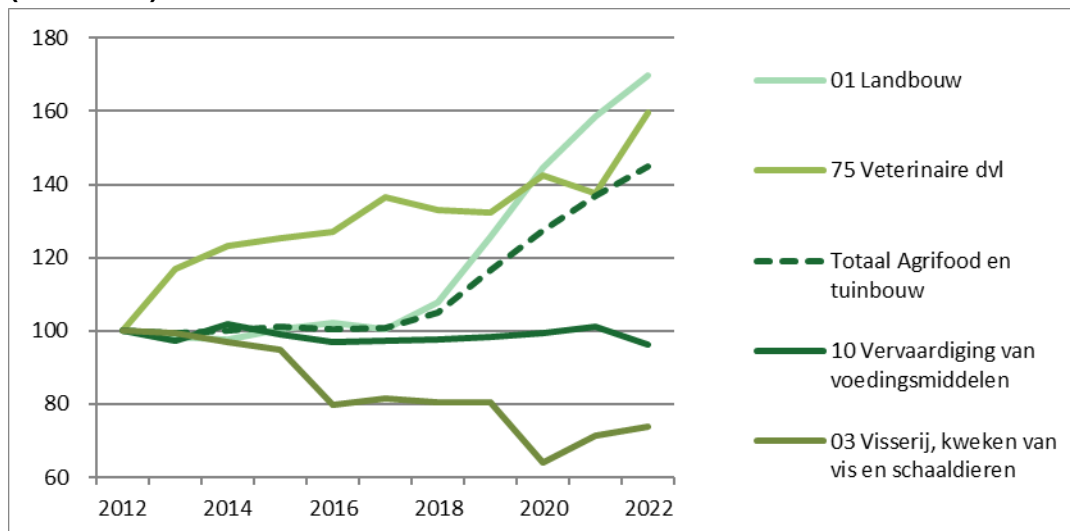
Landbouw groeit flink

‘Agrifood en tuinbouw’ is met 4.940 banen een van de kleinste economische sectoren in Den Haag. Het aandeel in de totale Haagse werkgelegenheid is 2%. Het aantal banen in deze sector is de laatste vier jaar flink gegroeid. Dit hangt vooral samen met de groei van het aantal banen in de branche ‘Landbouw’, de belangrijkste branche binnen de sector (met een aandeel van 73%).

Het aantal banen in de ‘Visserij’ is sinds 2015 flink gekrompen.

‘Vervaardiging van voedingsmiddelen’ is in de periode 2012-2022 redelijk stabiel gebleven met een lichte daling in het afgelopen jaar. ‘Veterinaire dienstverlening’, een kleine branche, is sinds 2013 flink gegroeid.

Figuur 2.1 Ontwikkeling banen in ‘Agrifood en tuinbouw’ naar branche, geïndexeerd (2012=100)

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

⁶ Het gaat hierbij om de SBI-indeling op het niveau van twee cijfers. In totaal zijn er 99 branches.

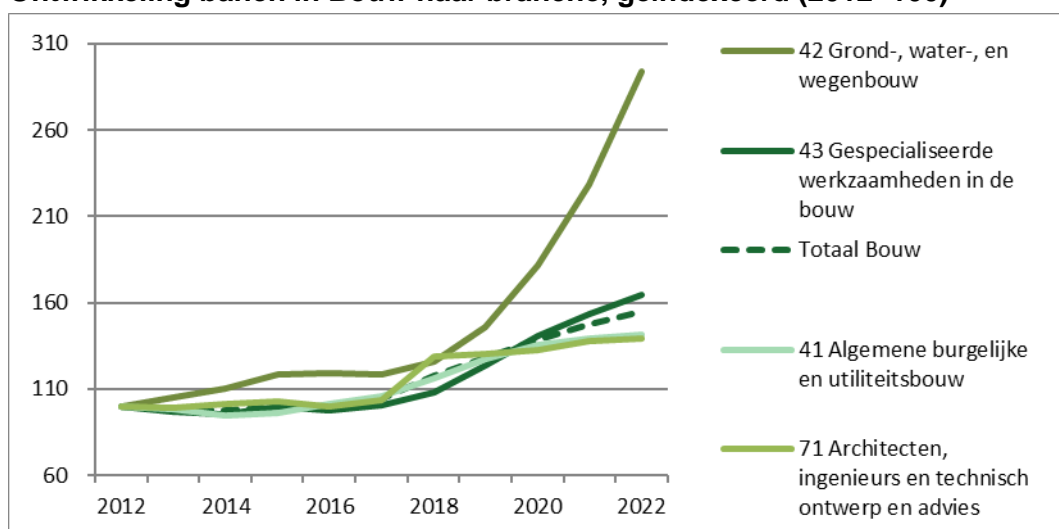
2.3 BOUW

Grond-, water- en wegenbouw groeit stevig door

De sector 'Bouw' heeft tijdens de vorige economische crisis flinke klappen opgelopen en kromp sterk, maar sinds 2013 is er sprake van een sterke groei. In 2021 groeide het aantal banen met 1.330 naar 26.800 banen. Met een aandeel van 9% is de Bouw een belangrijke sector in Den Haag.

Alle branches binnen deze sector laten ongeveer dezelfde ontwikkeling zien. De groei is het sterkst bij 'Grond-, water- en wegenbouw'. Deze branche groeide van 780 banen in 2012 naar 2280 banen in 2022; een verdrievoudiging. De branches 'Algemene burgerlijke en utiliteitsbouw' en 'Gespecialiseerde werkzaamheden in de bouw' groeien ook sterk. Dit zijn tevens de grootste branches binnen deze sector (met een aandeel van resp. 35% en 32%).

Figuur 2.2 Ontwikkeling banen in Bouw naar branche, geïndexeerd (2012=100)

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

2.4 DETAILHANDEL EN HORECA

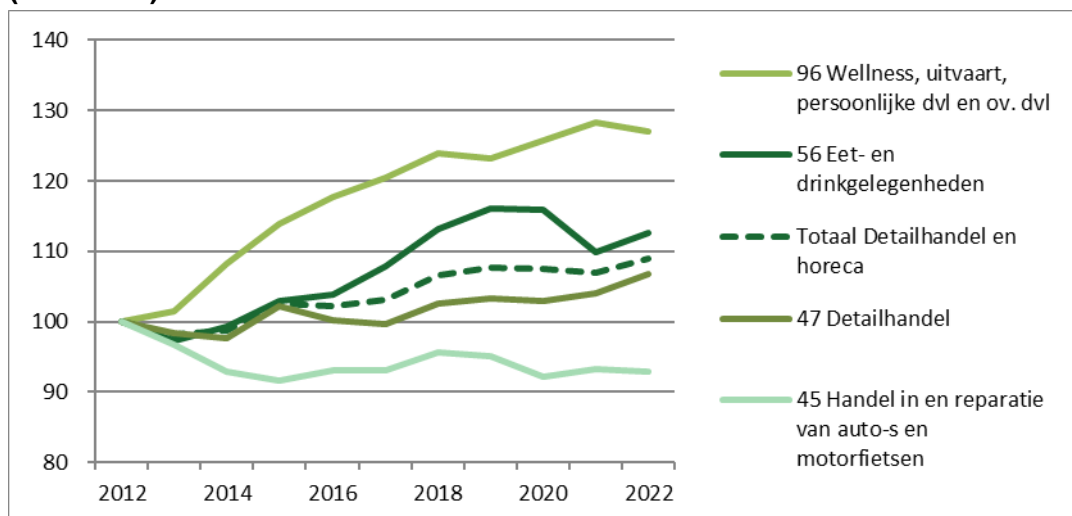
Horeca groeit weer na een krimp in 2020

De sector 'Detailhandel en horeca' is een van de grootste Haagse sectoren (met een aandeel van 14%). Op 1 januari telde de sector 42.280 banen, 800 meer dan een jaar eerder.

Binnen de sector is de branche 'Detailhandel' het grootst met 24.470 banen (en een aandeel van 58%). Deze branche is sinds 2014 gestaag gegroeid, maar minder hard dan de sector in zijn geheel. Het aantal banen in 'Eet- en drinkgelegenheden' groeide in de periode 2013-2019 flink, maar is in 2020 als gevolg van de coronacrisis gekrompen. In 2021 was echter weer sprake van groei.

De branche 'Wellness, uitvaart e.a.' is sinds 2013 sterk gegroeid, maar had in 2021 ook last van de gevolgen van de coronacrisis. Het aantal banen in de 'Handel in en reparatie van auto's' is tot 2015 afgenomen, maar sindsdien redelijk stabiel.

Figuur 2.3 Ontwikkeling banen in 'Detailhandel en horeca' naar branche, geïndexeerd (2012=100)

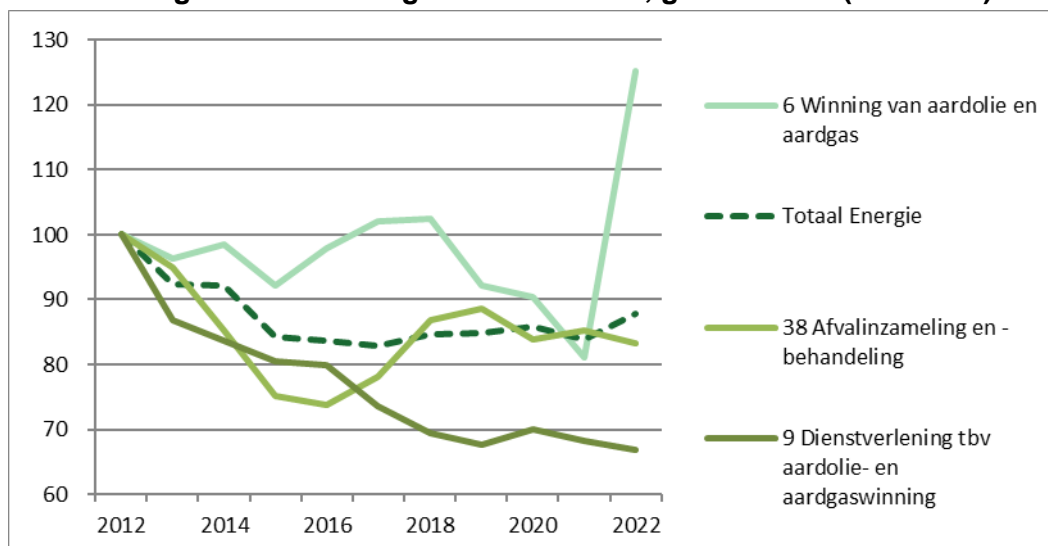
Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

2.5 ENERGIE

Stabiel

Begin 2022 telt de sector 'Energie' 2.830 banen in Den Haag. Met 1% van de Haagse werkgelegenheid is het een kleine sector. Het gaat hier echter alleen om vestigingen waarvan de SBI-codes binnen de sector 'Energie' vallen. Het Energiecluster is groter. Een deel van de vestigingen van deze bedrijven valt echter niet in de sector 'Energie'. Zo worden hoofdvestigingen (van bv. Shell) meestal tot de sector 'Zakelijke diensten' gerekend.

Figuur 2.4 Ontwikkeling banen in 'Energie' naar branche, geïndexeerd (2012=100)

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

De grootste branche binnen de sector is 'Dienstverlening ten behoeve aardolie en gaswinning' met 1.060 banen (een aandeel van 38%). Sinds 2012 is het aantal banen in deze branche flink gedaald.

De grote schommelingen in de branche 'Winning van aardolie en aardgas' over de jaren in Den Haag werden veroorzaakt door enkele grote bedrijven die verhuisden, krompen of schoven met personeel tussen verschillende vestigingen binnen de regio Haaglanden.

Het aantal banen in de branche 'Afvalinzameling en behandeling' daalde tot 2016, maar groeide in de daarop volgende drie jaar en is sindsdien redelijk stabiel. De branche 'Sanering en overig afvalbeheer' is klein en daarom niet opgenomen in de figuur) maar groeit wel (nu 90 banen).

2.6 FINANCIËN

Na periode van krimp weer groei

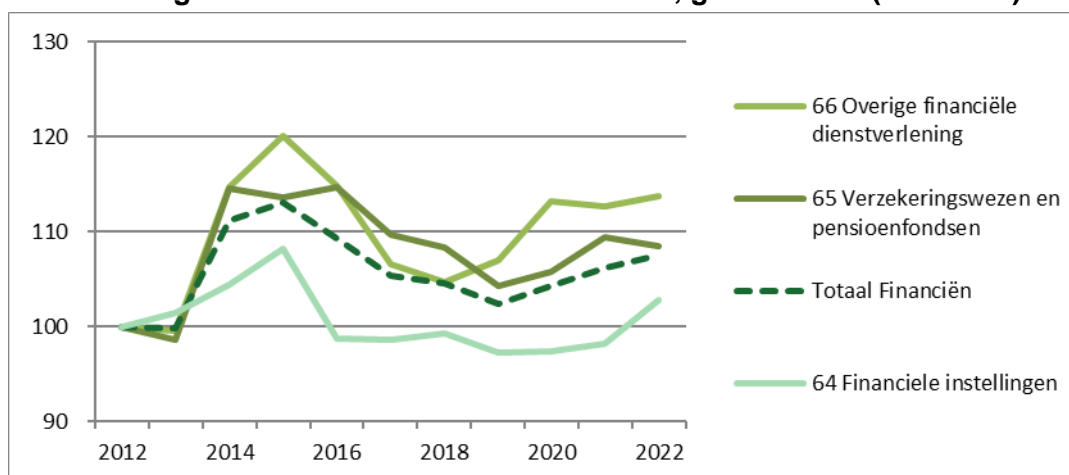
De sector 'Financiën' laat in de afgelopen 10 jaar een grillig verloop zien. De sector is tijdens de economische crisis fors gekrompen. In de periode 2013- 2015 was er sprake van licht herstel maar in de periode 2016-2019 daalde het aantal banen weer. De laatste drie jaar is het aantal banen gegroeid tot 8.190 begin 2022. Het aandeel in de Haagse werkgelegenheid bedraagt 3%

De grootste branche binnen de sector bestaat uit 'Verzekeringsmaatschappijen en pensioenfondsen' (met een aandeel van 47%). Het aantal banen in deze branche is ten opzichte van 2012 met 8% gegroeid.

'Financiële instellingen' zoals banken zijn ook een belangrijk onderdeel van deze sector, maar het belang neemt af. De ontwikkeling van het aantal banen volgt het patroon van de gehele sector en ligt in 2022 iets boven het niveau van 2012.

'Overige financiële dienstverlening' is de kleinste branche binnen de sector 'Financiën'. Het aantal banen ligt 14% boven het niveau van 2012.

Figuur 2.5 Ontwikkeling banen in 'Financiën' naar branche, geïndexeerd (2012=100)

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

2.7 ICT EN CREATIEF

Sterke groei bij IT-dienstverlening

De sector 'ICT en creatief' is met 18.260 banen een middelgrote sector in Den Haag (aandeel 6%).

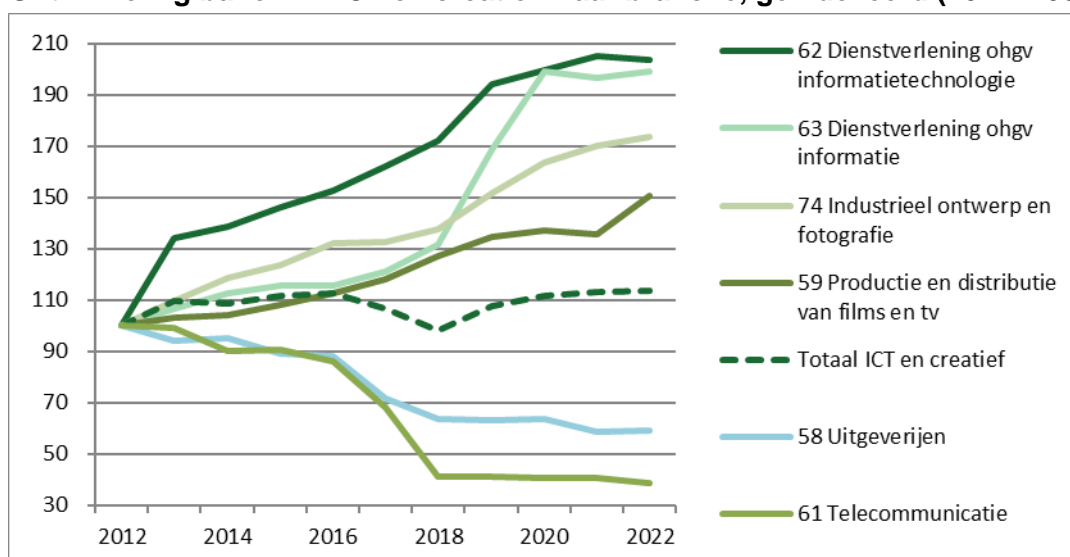
'Dienstverlening op het gebied van informatietechnologie' is tegenwoordig binnen de sector 'ICT en creatief' de grootste branche (met een aandeel van 46%). Bovendien heeft deze branche zich na de economische crisis van 2009 gunstig ontwikkeld. Het aantal banen in deze branche verdubbelde bijna en omvat begin 2022 8.360 banen.

'Telecommunicatie' was tot voor kort de grootste branche binnen de sector, maar door het vertrek van KPN uit Den Haag gingen er vanaf 2016 ca. 2.000 banen in deze branche verloren. Begin 2022 telde deze branche nog 2.720 banen.

'Industrieel ontwerp en vormgeving' telt 4.390 banen en groeit ook hard.

Verder vallen binnen de sector 'ICT en creatief' nog een aantal kleinere branches zoals 'Uitgeverijen' en 'Productie en distributie van films en tv'. De eerste is sinds 2012 flink gegroeid en de tweede flink gekrompen.

Figuur 2.6 Ontwikkeling banen in 'ICT en creatief' naar branche, geïndexeerd (2012=100)

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

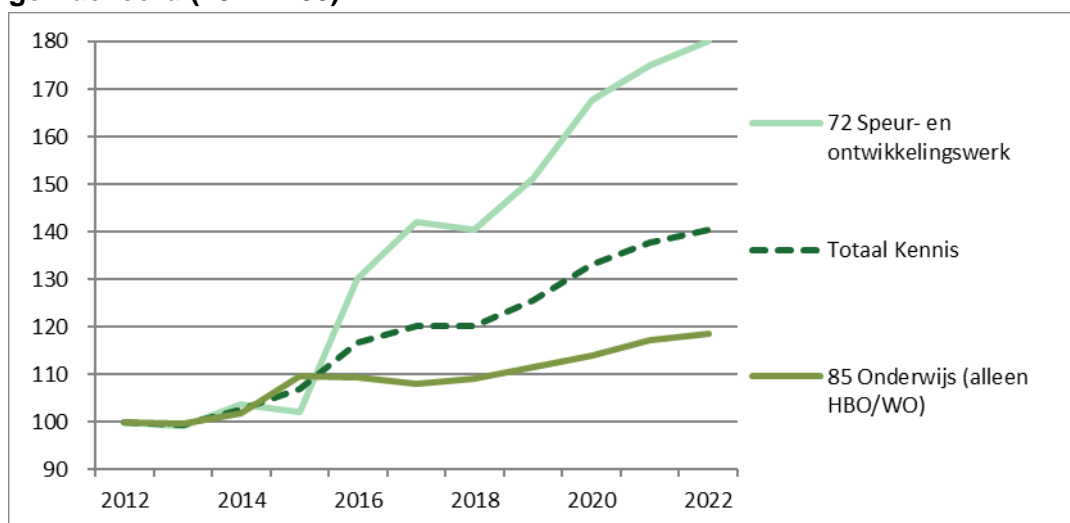
2.8 KENNIS

Sterke groei bij Speur en ontwikkelingswerk

'Kennis (inclusief HBO/WO onderwijs)' is met 6.810 banen een relatief kleine sector. Het aandeel binnen de Haagse werkgelegenheid is 2%. Maar het aandeel groeit wel.

Het 'Onderwijs op HBO en WO niveau' is met een aandeel van 55% de grootste branche binnen de sector. Het aantal banen is de afgelopen jaren gestaag gegroeid tot 3.701 begin 2022. De branche 'Speur- en ontwikkelingswerk' is kleiner, maar groeit de laatste jaren hard (+80% ten opzichte van 2012).

Figuur 2.7 Ontwikkeling banen in ‘Kennis (incl. HBO/WO Onderwijs)’, naar branche, geïndexeerd (2012=100)

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

2.9 LOGISTIEK

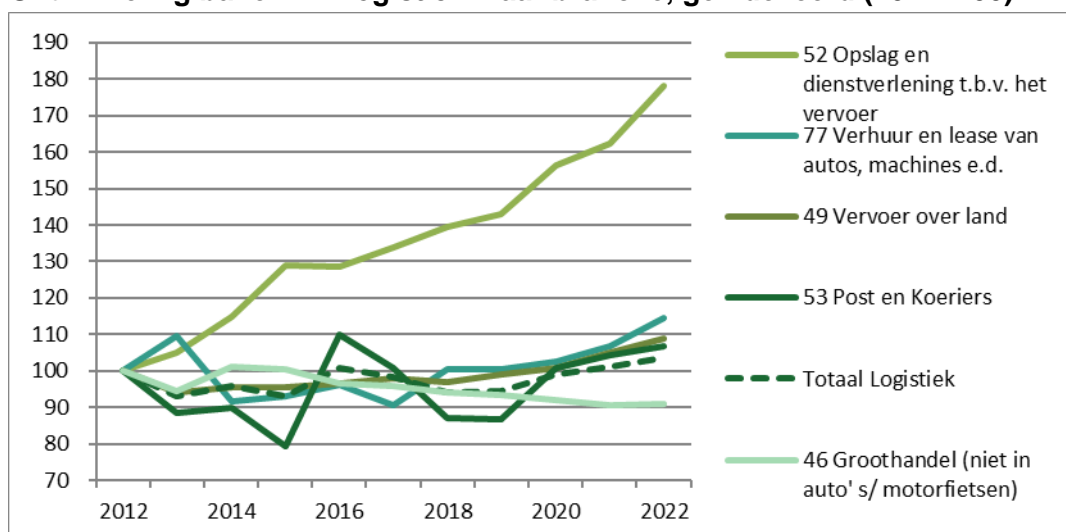
Sterke groei bij Opslag en dienstverlening t.b.v. vervoer

De sector ‘Logistiek’ telt begin 2022 18.930 banen en behoort met een aandeel van 6% tot de middelgrote sectoren. Het aantal banen is vergelijkbaar met dat in 2012, maar tussen de branches zijn er grote verschillen.

‘Groothandel en handelsbemiddeling’ is met een aandeel van 32% de grootste branche binnen de sector. Het aantal banen is de afgelopen jaren licht gedaald tot 5.980 banen begin 2022.

‘Vervoer over land’ is ook een relatief grote branche binnen de sector met een aandeel van 31%. Na 2013 groeide het aantal banen in deze branche tot 5.810 begin 2022.

Figuur 2.8 Ontwikkeling banen in ‘Logistiek’ naar branche, geïndexeerd (2012=100)

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

'Post en koeriers' komt qua grootte op de derde plaats. Deze branche liet de afgelopen 10 jaar grote schommelingen zien als gevolg van reorganisaties en verhuizingen bij PostNL. Maar de laatste drie jaar laat deze branche een flinke groei zien.

2.10 MAAKINDUSTRIE

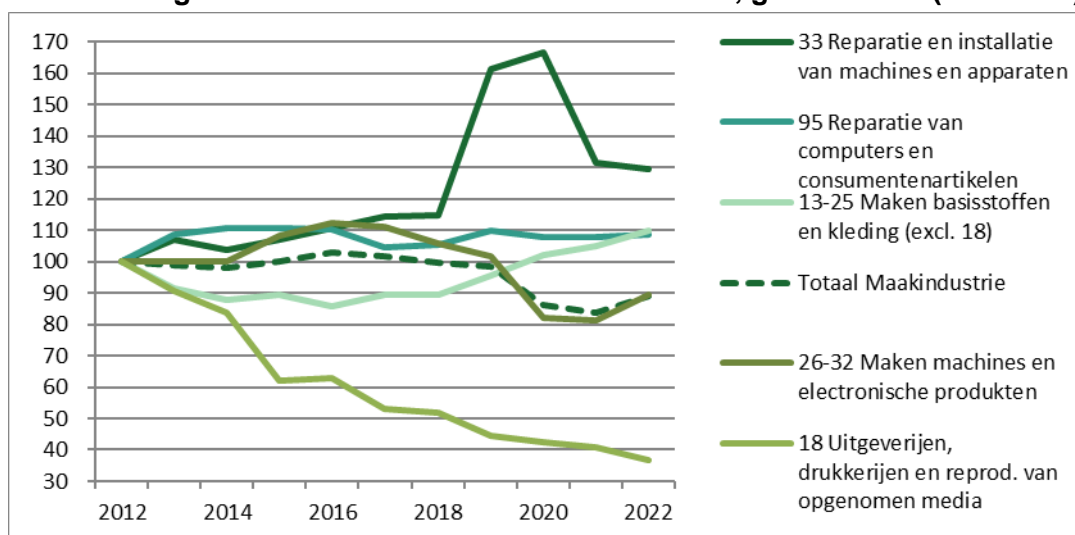
Daling bij Maken machines en elektronische producten

De 'Maakindustrie' is met 6.170 banen een relatief kleine sector in Den Haag (het aandeel is 2%). In 2019 en 2020 daalde het aantal banen in deze sector, maar vorig jaar was er weer sprake van groei. Er zijn echter grote verschillen tussen de diverse branches.

Het 'Maken machines en elektronische producten' is de grootste branche binnen de sector met een aandeel van 67%. Tot 2016 groeide het aantal banen, maar in de jaren daarna daalde het flink, tot vorig jaar. Het aantal banen (4.140) ligt nu 11% onder het niveau van 2012.

Het 'Maken van basisstoffen en kleding' laat een omgekeerde ontwikkeling zien. Tot 2014 kromp het aantal banen, maar de laatste vijf jaar groeit deze branche weer en ligt inmiddels 10% boven het niveau van 2012. Met 950 banen is het kleine branche. 'Reparatie en installatie van machines en apparaten' kent weliswaar wat fluctuaties, maar is in vergelijking tot de andere branches betrekkelijk stabiel. Het gaat echter om een kleine branche met 410 banen. 'Reparatie van computers en consumentenartikelen' is eveneens een kleine, stabiele branche (370 banen). Het aantal banen bij 'Uitgeverijen en drukkerijen' laat sinds 2012 de sterkste daling binnen de sector zien, maar met 300 banen begin 2022 is het een zeer kleine branche.⁷

Figuur 2.9 Ontwikkeling banen in 'Maakindustrie' naar branche, geïndexeerd (2012=100)

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

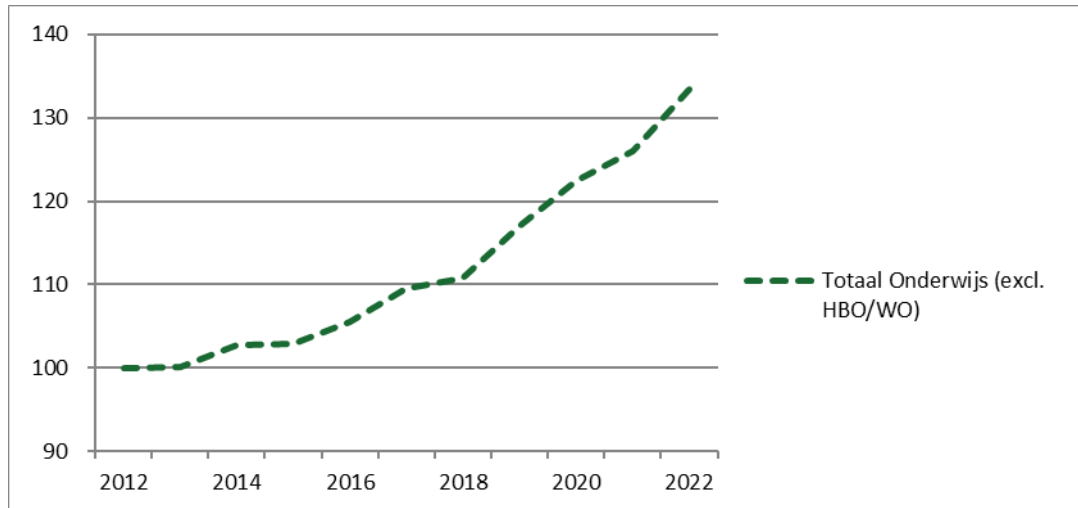
2.11 ONDERWIJS

⁷ Het hier om een andere branche dan onder 'ICT en creatief'

Gestage groei

De sector 'Onderwijs (excl. HBO en WO)' telt 17.810 banen en is de afgelopen 10 jaar gestaag gegroeid. Met een aandeel van 6% is Onderwijs een middelgrote sector binnen de Haagse werkgelegenheid. Hoger en wetenschappelijk onderwijs vallen er buiten omdat die aan de sector Kennis zijn toegerekend. Het MBO wordt in deze sector wel meegerekend.

Figuur 2.10 Ontwikkeling banen in 'Onderwijs (excl. HBO/WO)', geïndexeerd (2012=100)

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

2.12 OVERHEID EN BELANGENORGANISATIES

Sterke groei bij gemeente Den Haag

Den Haag kent als regeringsstad veel ministeries binnen haar grenzen. Ook de provinciale overheid huist hier en de gemeente Den Haag is zelf een belangrijke werkgever. Daarnaast zijn mede vanwege de aanwezigheid van de Rijksoverheid vele nationale en internationale belangenorganisaties in Den Haag gehuisvest. In totaal telde de sector 'Overheid en belangenorganisaties' begin 2022 67.690 banen. Dat is 22% van de Haagse werkgelegenheid. Daarmee is 'Overheid en belangenorganisaties' veruit de grootste sector in Den Haag en het aandeel groeit de laatste jaren.

Binnen de sector is het 'Rijk' de grootste werkgever (met een aandeel van 64%).⁸ In de periode 2012-2014 kromp het aantal banen bij het 'Rijk' met 6%, maar sindsdien groeit het aantal banen weer gestaag. Wel hebben enkele grote verhuizingen van onderdelen plaatsgevonden, maar per saldo heeft dat geen grote verschuivingen in de totale werkgelegenheid teweeg gebracht.

Bij de 'Provincie' daalde in de periode 2022-2019 met 18%, maar sindsdien is er weer een lichte toename te zien.

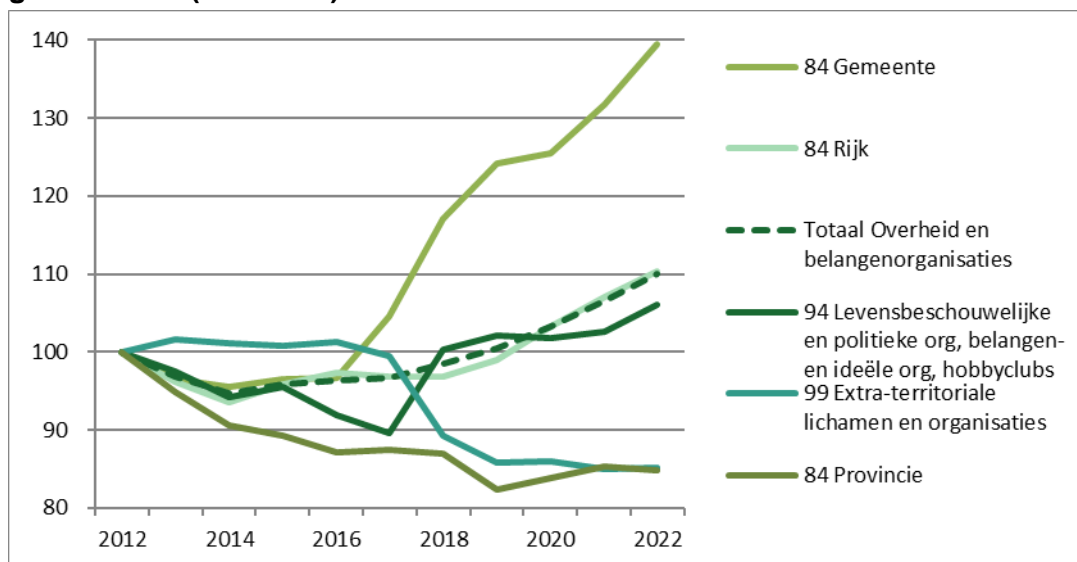
Bij de Gemeente Den Haag daalde het aantal banen in de periode 2012-2014 met 5%, maar sindsdien is er echter sprake van een sterke groei. Ten opzichte van 10 jaar geleden heeft de gemeente nu 39% meer banen.

⁸ Het gaat hier alleen om die vestigingen die binnen klasse 84 'Overheid' vallen.

Het aantal banen bij 'Extra-territoriale instellingen' was tot 2016 redelijk stabiel, maar de laatste jaren daalt het. Zo kromp in 2017 het aantal banen sterk door de sluiting van het Joegoslavië Tribunaal.

Bij 'Levensbeschouwelijke en politieke organisaties' daalde het aantal banen tot 2017. Sindsdien groeit het aantal banen weer en ligt het niveau van deze branche inmiddels 6% boven het niveau van 2012.

Figuur 2.11 Ontwikkeling banen in 'Overheid en belangenorganisaties' naar branche, geïndexeerd (2012=100)

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

2.13 TOERISME EN VRIJETIJD

Licht herstel na flinke in krimp in 2020

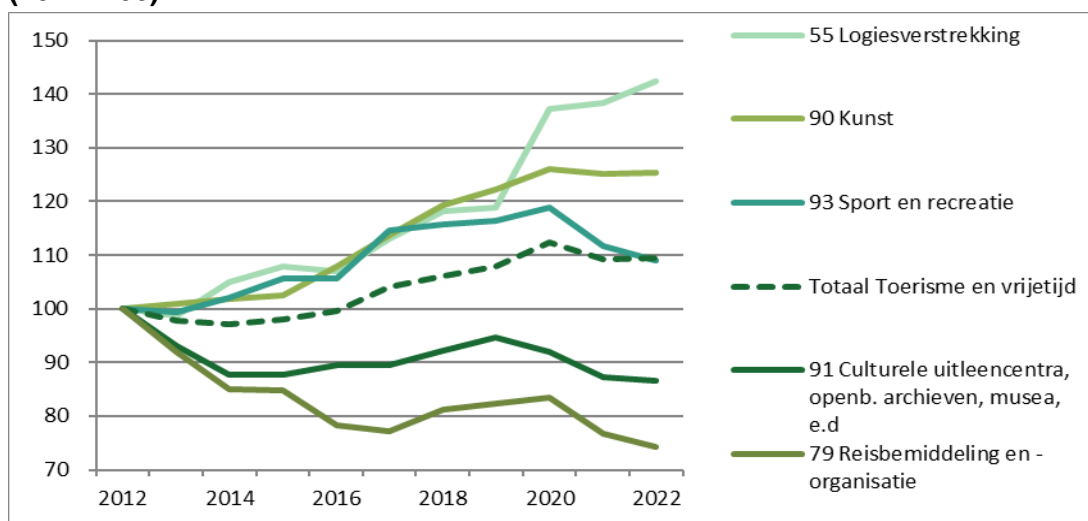
De sector 'Toerisme en vrijetijd' telt 11.200 banen en behoort met een aandeel van 4% tot de kleinere sectoren binnen de Haagse werkgelegenheid. Toerisme moet echter ook in samenhang met 'Detailhandel en horeca' worden gezien, want de verwevenheid van beide sectoren is groot. De sector 'Toerisme en vrijetijd' is de afgelopen jaren gegroeid, maar kromp in 2020 als gevolg van de contactbeperkende maatregelen in het kader van de coronacrisis. Tussen de branches zijn er aanzienlijke verschillen.

'Kunst' is met 4.610 banen en een aandeel van 41% de grootste branche. Het aantal banen is ten opzichte van 2012 met 25% gegroeid.

'Sport en recreatie' komt binnen de sector op de tweede plaats met een aandeel van 19%. Het aantal banen in deze branche is ook sterk gegroeid, maar laat in 2020 en 2021 een flinke daling zien. De branche 'Logiesverstreking' is de afgelopen 10 jaar het sterkst gegroeid (+42%). Begin 2022 telt de branche 1.960 banen.

Het aantal banen bij de 'Culturele uitleencentra' en bij 'Reisbemiddeling' kromp flink in de periode 2012-2014, daarna was er sprake van lichte groei, maar vanaf 2020 was er weer sprake van krimp als gevolg van de coronacrisis.

Figuur 2.12 Ontwikkeling banen in 'Toerisme en vrijetijd' naar branche, geïndexeerd (2012=100)

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

2.14 ZAKELIJKE (EN JURIDISCHE) DIENSTEN

Sterke groei bij Holdings en management consultancy

De sector 'Zakelijke (en juridische) diensten' telt begin 2022 34.900 banen en is met een aandeel van 11% een van de grotere sectoren in Den Haag.

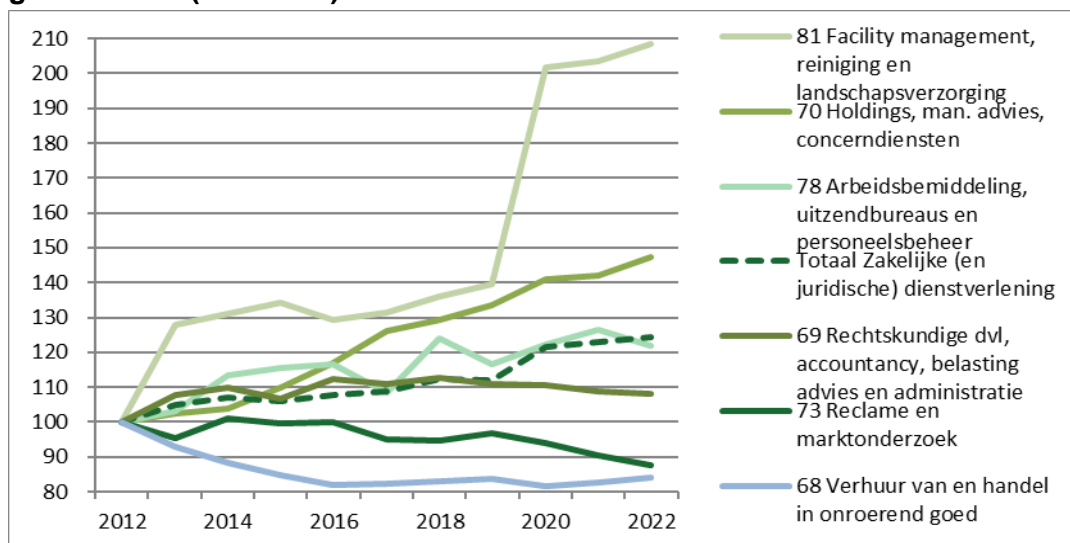
'Holdings en management consultancy' is binnen deze sector de grootste branche met 8.810 banen (aandeel 25%). Deze branche is sinds 2012 sterk gegroeid (47%). Ook 'Rechtskundige dienstverlening, accountancy en belastingadvies' is een belangrijke branche (met een aandeel van 25%). Deze branche groeide tot 2016, maar sindsdien is het aantal banen licht gekrompen tot 8.740 banen begin 2022.

'Facility management' is een kleine branche die de laatste jaren een flinke groei laat.

'Arbeidsbemiddeling en uitzendbureaus' is ook een kleine branche die sinds 2012 met 22% is gegroeid, maar sterk conjunctuurgevoelig is⁹.

⁹ Het gaat hierbij om banen bij de uitzendbureaus zelf (intercedenten e.d.). Uitgeleend personeel wordt bij de inhurende vestiging geteld.

Figuur 2.13 Ontwikkeling banen in 'Zakelijke (en juridische) dienstverlening' naar branche, geïndexeerd (2012=100)

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

2.15 ZORG

Gezondheidszorg blijft groeien

De sector Zorg omvat 45.470 banen en is met een aandeel van 15% een van de grotere sectoren in Den Haag. De laatste vijf jaar is er een sterke groei te zien.

Tussen de branches onderling zijn echter grote verschillen.

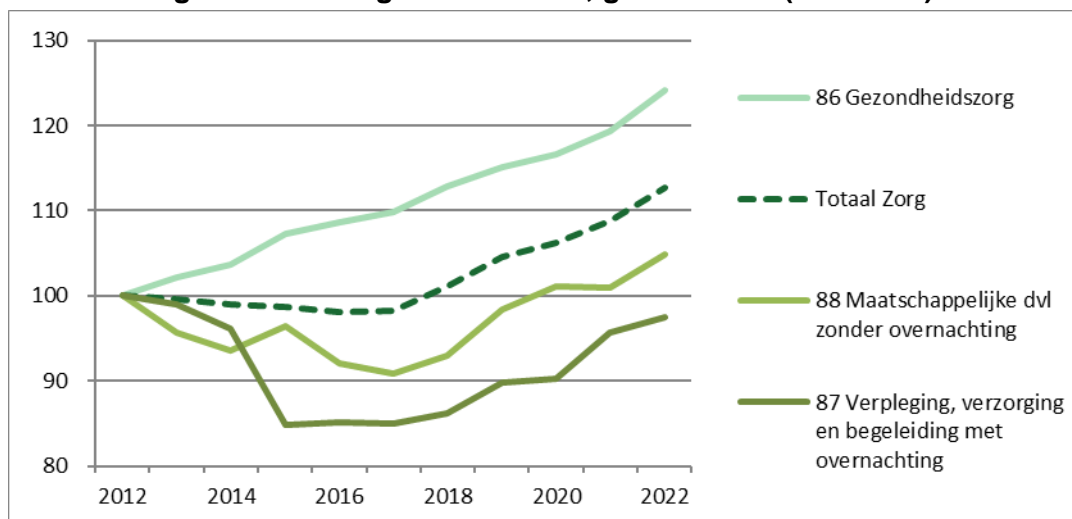
Binnen de sector is 'Gezondheidszorg' met 23.520 banen en een aandeel van 52% de grootste branche. In de periode 2012-2022 is deze branche met 24% gegroeid.

'Verpleging en verzorging' laat een andere ontwikkeling zien. Deze branche is in de periode 2012-2015 als gevolg van de bezuinigingen op de ouderenzorg met 15% gekrompen. Er verdwenen ca. 2.200 banen. Maar de laatste vijf jaar is er weer sprake van groei waardoor het aantal banen nu weer ligt op het niveau van begin 2012.

De branche 'Maatschappelijke diensten' krimpt in de periode 2012-2017 met 9%, maar de laatste vier jaar is ook hier weer sprake van een groei. Het aantal banen ligt inmiddels 5% boven het niveau van begin 2012.

Het 'Maken van farmaceutische grondstoffen en producten' is ook onderdeel van de sector Zorg. Deze branche is in 2017 fors gegroeid, maar het aantal banen is in verhouding tot de andere branches klein (met een aandeel van 0,5%) en om die reden niet in figuur 2.14 opgenomen.

Figuur 2.14 Ontwikkeling banen in Zorg naar branche, geïndexeerd (2012=100)

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

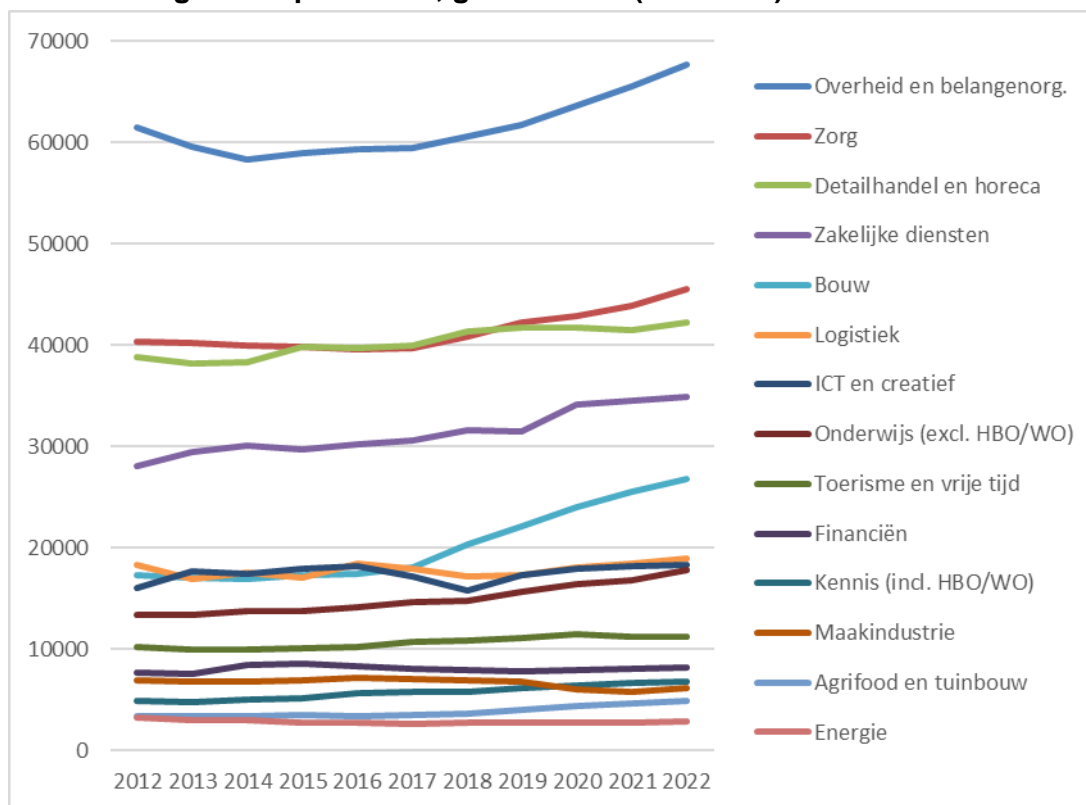
2.16 OVERZICHT ONTWIKKELING SECTOREN

In figuur 2.15 wordt de ontwikkeling van het aantal banen in de periode 2012-2022 per sector weergegeven. Duidelijk is te zien dat de sector 'Overheid en belangenorganisaties' al jaren de grootste sector is in Den Haag met ca. 68.000 banen, maar ook dat deze sector in de genoemde periode een sterke groei en krimp heeft gehad. De sectoren 'Zorg' en 'Detailhandel en horeca' komen qua omvang op de tweede en derde plaats met ruim 40.000 banen. Beide sectoren zijn de afgelopen jaren gestaag gegroeid.

De sector 'Zakelijke diensten' komt op de vierde plaats en laat over de gehele periode een flinke groei zien. De sector 'Bouw' komt op de vijfde plaats en is in de afgelopen vijf jaar het sterkste gegroeid (+49%).

De aandelen van de sectoren binnen de totale Haagse werkgelegenheid zijn vrij stabiel gebleven. Het aantal banen bij de sectoren 'Logistiek' en 'Financiën' is in de periode 2012-2022 gekrompen waardoor hun positie ten opzichte van andere sectoren iets is gewijzigd.

Figuur 2.15 Ontwikkeling banen per sector, geïndexeerd (2012=100)

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

3

SPREIDING OVER DE STAD

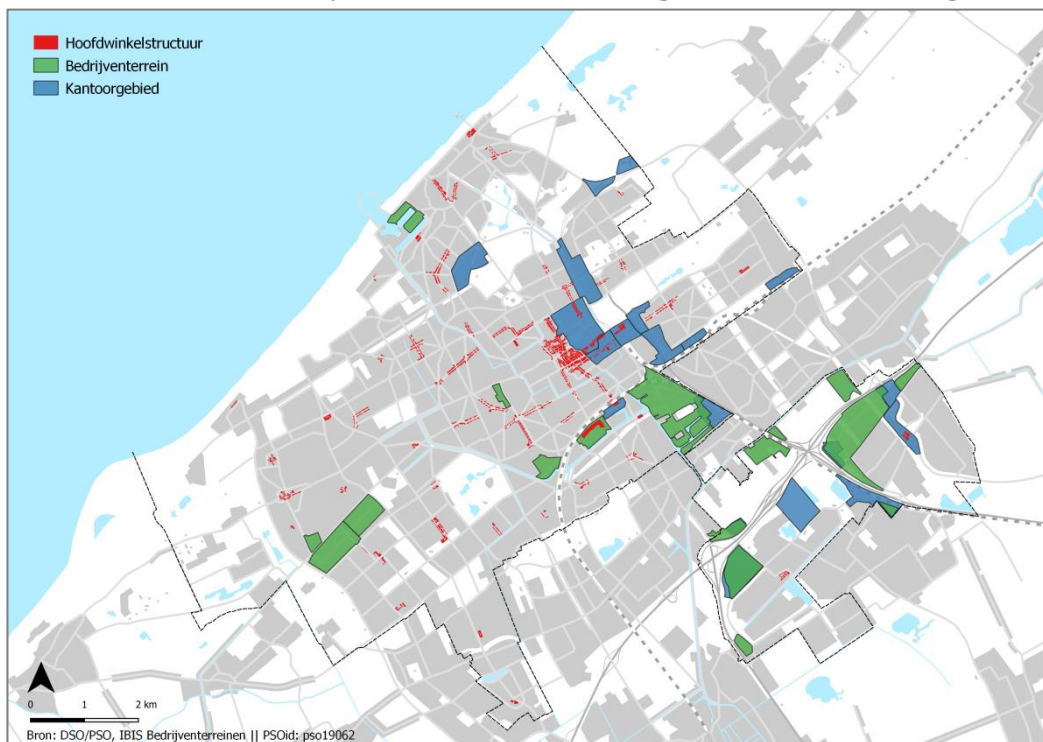
3.1 INLEIDING

Bedrijfsvestigingen en banen komen niet overal in Den Haag in gelijke mate voor. Zo zijn er concentraties op bedrijventerreinen, in kantoreengebieden en in winkelgebieden. In totaal liggen begin 2022 12.180 vestigingen en 163.960 banen op een bedrijventerrein, in een kantoreengebied en/of in een winkelgebied. Dat betekent dat ruim de helft van de banen (53%) in een formeel werkgebied ligt. Dit aandeel is sinds 2000 nauwelijks veranderd.

3.2 AANDACHTSGEBIEDEN

Den Haag heeft specifiek beleid voor bedrijventerreinen, kantoorgebieden en winkelcentra. Daarnaast zijn er nog de zogenaamde focusgebieden. Hieronder wordt de werkgelegenheid in deze aandachtsgebieden en de ontwikkeling daarvan beschreven. De kantoorgebieden, bedrijventerreinen en winkelgebieden sluiten elkaar niet uit. Ze overlappen elkaar enigszins, zoals in figuur 3.1 te zien is.

Figuur 3.1 Kantorenlocaties, bedrijventerreinen en winkelgebieden in Den Haag

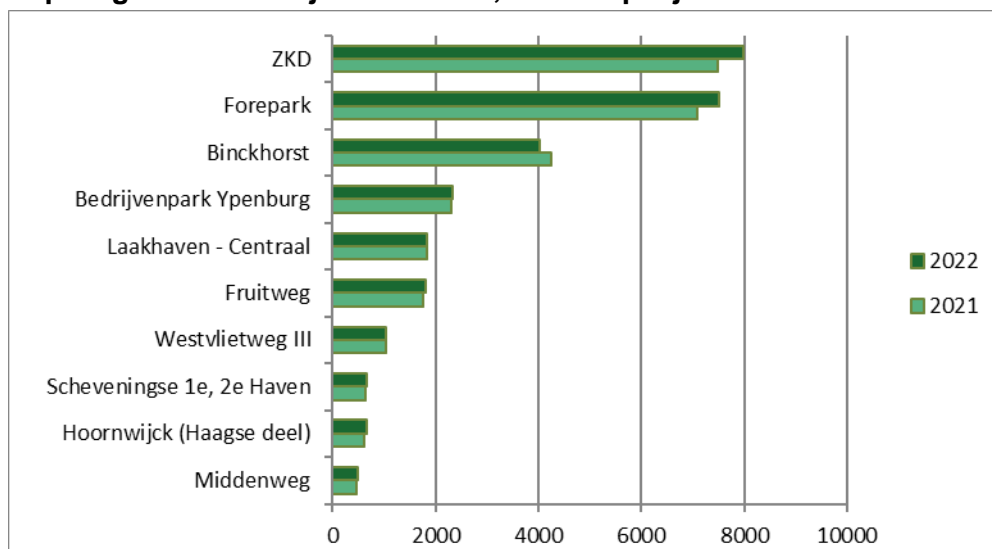

Bedrijventerreinen

Den Haag telt 17 bedrijventerreinen. Hierop zijn 2.560 bedrijven gehuisvest, die samen 29.240 banen leveren (9% van de Haagse werkgelegenheid). De grootste bedrijventerreinen zijn Zichtenburg, Kerketuinen en Dekkershoek (ZKD), Forepark en Binckhorst.¹⁰

Ten opzichte van begin 2021 is het aantal banen op bedrijfsterreinen met 850 banen toegenomen (+3%). De grootste groei deed zich voor bij ZKD (+490 banen) en Forepark (+410 banen). In Binckhorst is de grootste daling te zien (-220 banen).

Figuur 3.2 Top 10 grootste bedrijventerreinen, banen op 1 januari

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

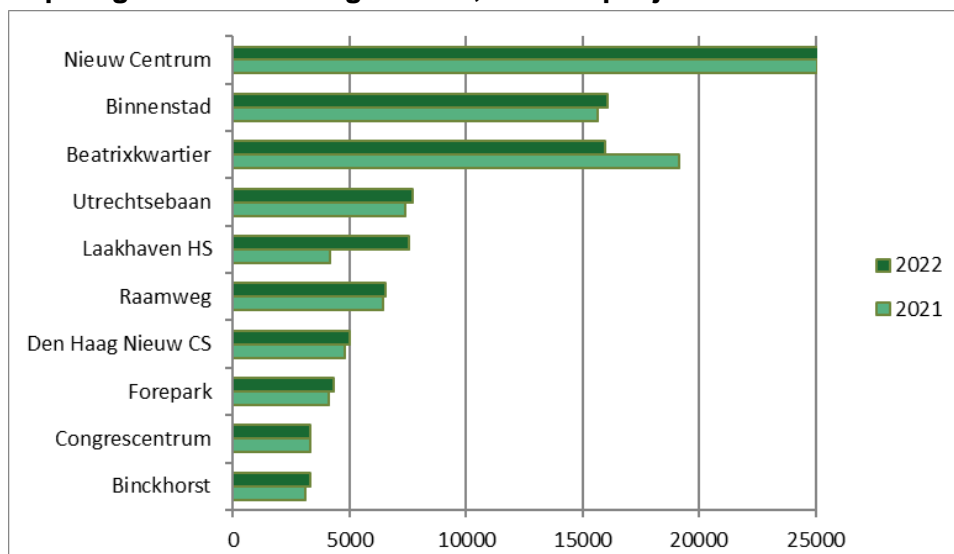
Kantoorgebieden

In Den Haag zijn er 19 kantoorgebieden aangewezen.¹¹ In deze gebieden zijn 4.070 bedrijven gehuisvest, die samen goed zijn voor 111.350 banen (dat is 36% van de Haagse werkgelegenheid). De grootste kantoorgebieden zijn Nieuw Centrum, Beatrixkwartier en Binnenstad. Ten opzichte van begin 2021 is het aantal banen op kantoorgebieden met 3.260 toegenomen (+3%). De grootste groei deed zich voor in Laakhaven HS (+3.420). Het Beatrixkwartier is het enige kantoorgebied waar het aantal banen daalde (-3.200).

¹⁰ Voor de Binckhorst geldt dat dit in steeds mindere mate een bedrijventerrein is. Het gebied wordt in de komend jaren getransformeerd naar een woon-werk locatie.

¹¹ Een deel hiervan overlapt met de hiervoor genoemde bedrijventerreinen.

Figuur 3.3 Top 10 grootste kantoorgebieden, banen op 1 januari

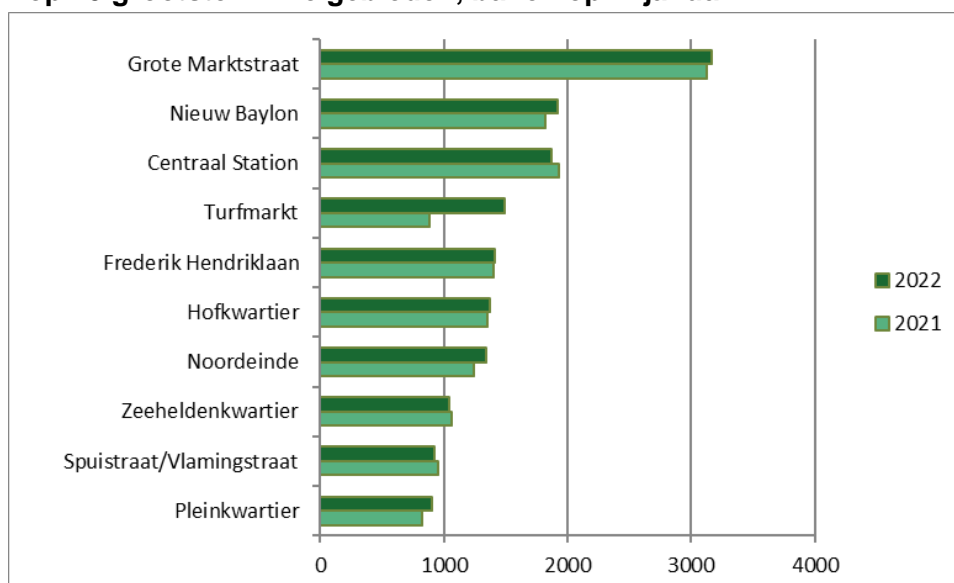
Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

Winkelgebieden

De Haagse hoofdwinkelstructuur bestaat uit 69 winkelgebieden. In deze gebieden zijn 6.530 bedrijven gehuisvest, die goed zijn voor 35.230 banen (11% van de Haagse werkgelegenheid). Dit zijn niet alleen banen in de detailhandel maar ook alle andere banen in het gebied. Het Kernwinkelgebied van de Haagse binnenstad is opgedeeld in een aantal deelgebieden. De Grote Marktstraat is daar een van en biedt veruit de meeste werkgelegenheid. Na de Grote Marktstraat volgen Nieuw Babylon en Centraal Station.

De werkgelegenheid in alle winkelcentra samen is in 2021 met 1.110 toegenomen (+3%), maar tussen de centra onderling zijn flinke verschillen. De grootste groei deed zich voor op de Turfmarkt (+600 banen); de grootste krimp deed zich voor bij Centraal Station (-70 banen).

Figuur 3.4 Top 10 grootste winkelgebieden, banen op 1 januari

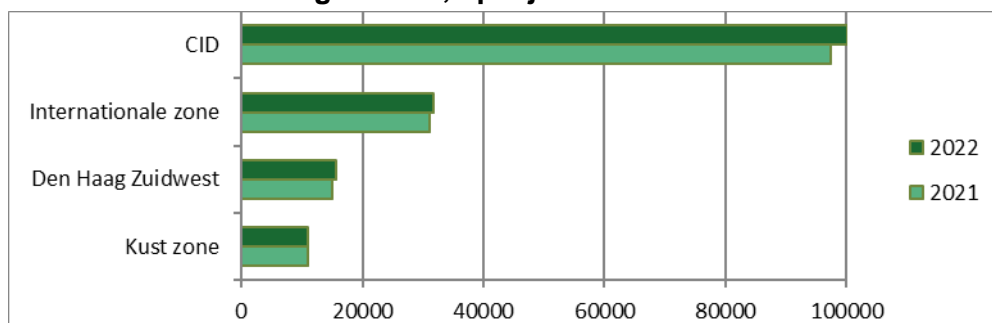

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

Focusgebieden

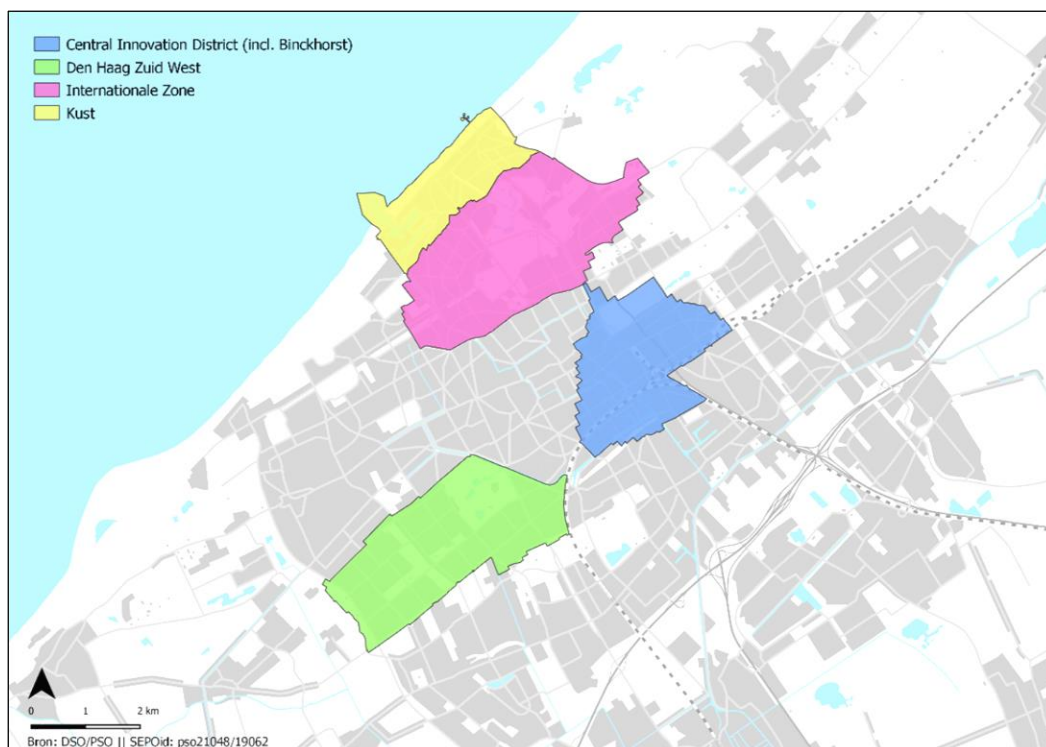
Den Haag kent vier zogenaamde focusgebieden (zie figuur 3.6). Daarvan is het Central Innovation District (CID) de grootste qua werkgelegenheid. Hier zijn 7.410 bedrijven gehuisvest die goed zijn voor 10.090 banen (32% van de Haagse werkgelegenheid). In 2021 is het aantal banen met 2.720 toegenomen (3% groei). Op de tweede plaats komt de Internationale zone met 6.070 bedrijven en 31.650 banen. Daarna volgen Den Haag Zuidwest (7.080 vestigingen en 15.560 banen) en de Kustzone (3.770 vestigingen en 10.970 banen). Het gaat hier veelal om kleinere bedrijven dan in het CID en de Internationale zone.

Figuur 3.5 Aantal banen in focusgebieden, op 1 januari

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

Figuur 3.6 Focusgebieden in Den Haag

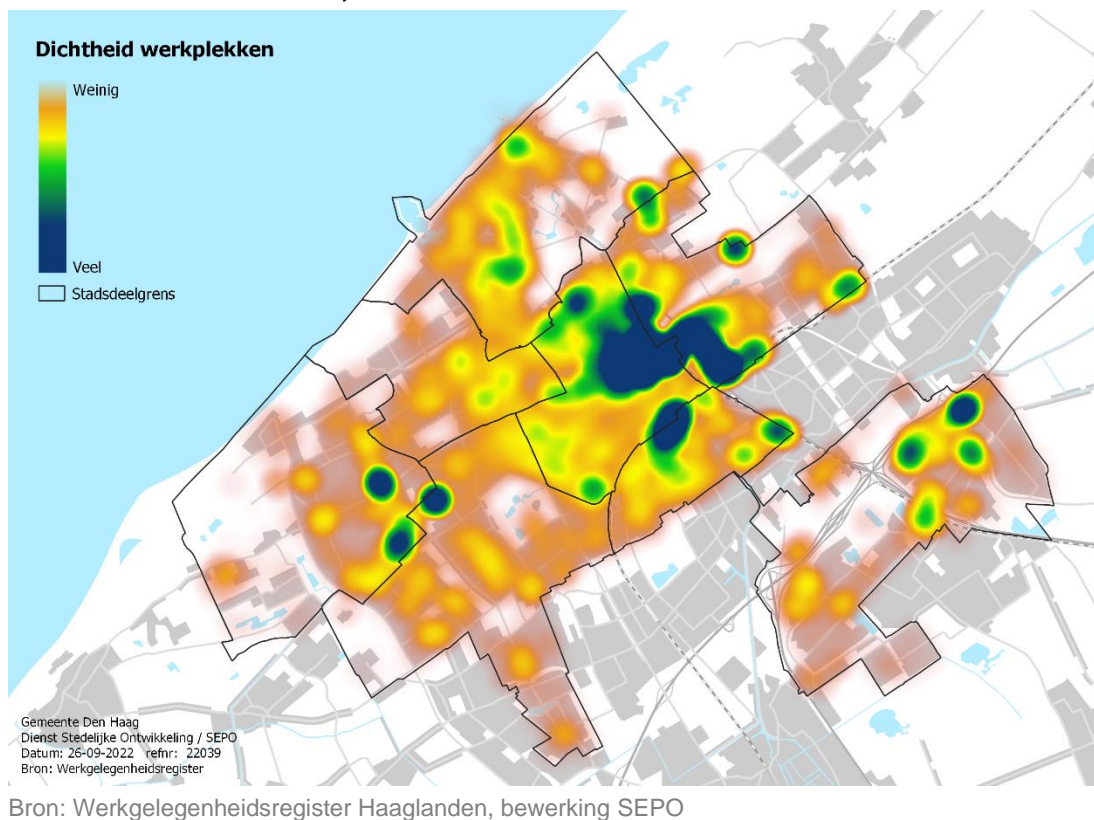

3.3 SPREIDING VAN VESTIGINGEN EN BANEN

Concentratie in Centrum

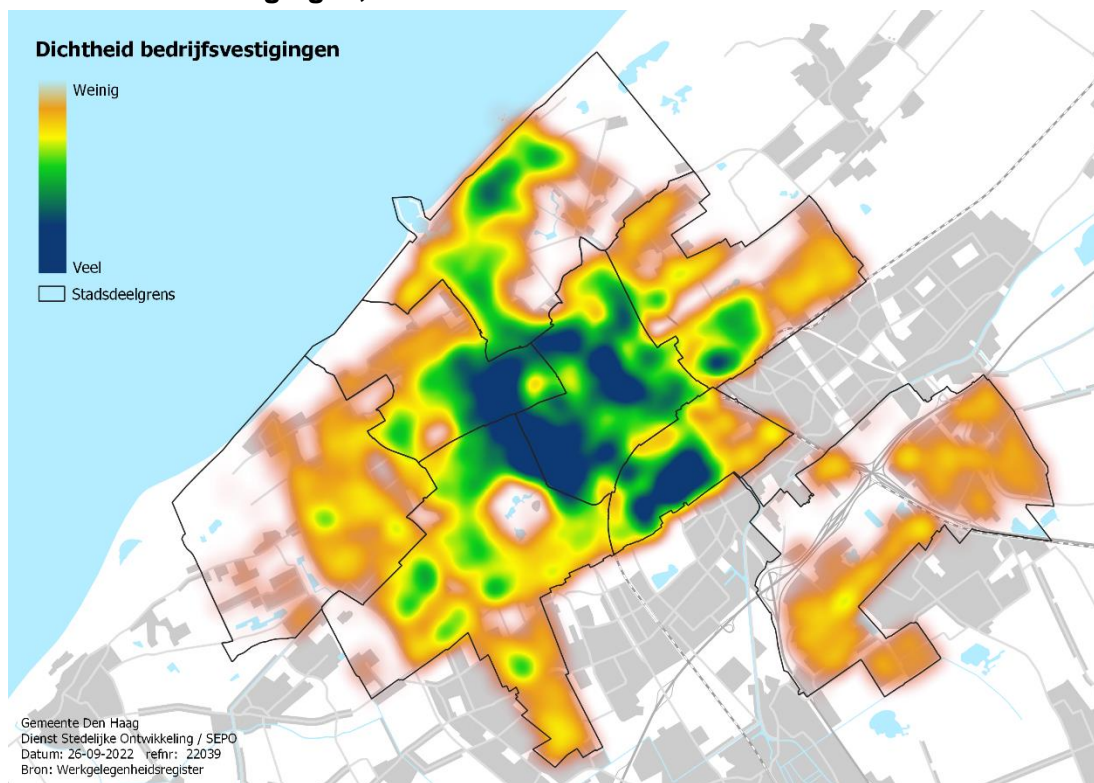
Eerder is aangegeven dat 53% van de banen in een formeel werkgebied te vinden is. Dit betekent dat iets minder dan de helft, ca. 148.000 banen, buiten de werkgebieden ligt. Hier gaat het om vestigingen in kleine winkelstroomkies, in woonwijken e.d. Buiten de formele werkgebieden komen vooral veel kleinere vestigingen voor. Zo ligt begin 2022 89% van alle eenmanszaken buiten een bedrijvenlocatie (zij zijn voornamelijk gevestigd in een woning). En van de banen in vestigingen van 2-10 werknemers ligt 68% buiten een formeel werkgebied. Drie van de tien grootste werkconcentraties liggen in het stadsdeel Centrum. Dit stadsdeel telt begin 2022 96.330 banen. Centrum is hiermee met afstand het stadsdeel met de meeste banen. Op de tweede plaats komt Haagse Hout met 55.120 banen.

Figuur 3.7 Concentratie van banen, 1-1-2022

Figuur 3.7 geeft aan dat de concentratie van banen niet overal even groot is. Figuur 3.8 geeft dezelfde kaart weer maar dan met de concentratie van vestigingen.

Figuur 3.8 Concentratie vestigingen, 1-1-2022

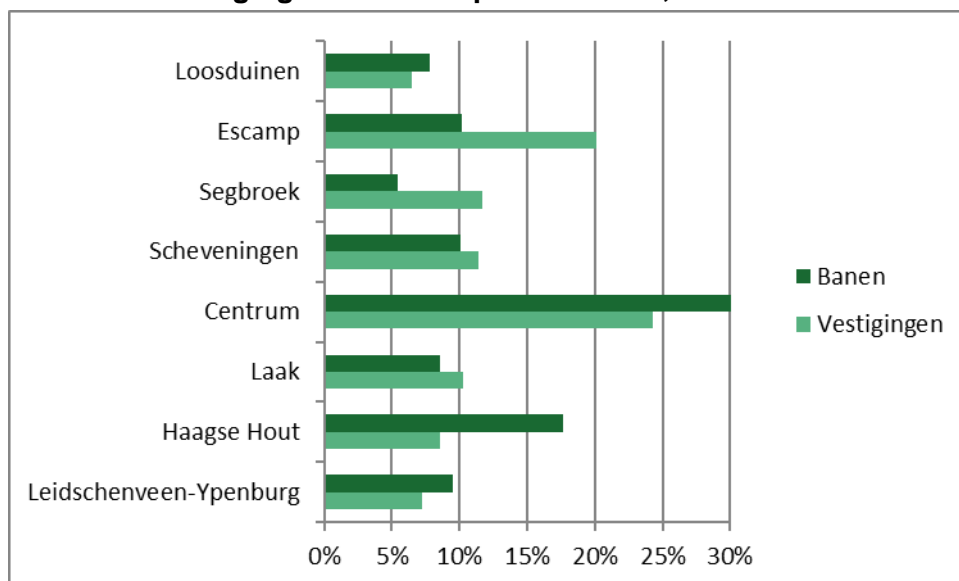

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

De concentratiekaart van vestigingen geeft een duidelijk ander beeld dan die van de concentratie van banen. Vestigingen zijn meer verspreid over de stad, maar er is nog wel een sterke concentratie in het stadsdeel Centrum met 17.010 vestigingen. Op de tweede plaats komt Escamp met 14.100 vestigingen. De andere stadsdelen hebben aanzienlijk minder vestigingen.

Centrum heeft dus niet alleen de meeste banen maar ook de meeste vestigingen. Haagse Hout heeft 18% van de banen en 9% van de vestigingen, relatief grote vestigingen dus met gemiddeld 9,2 banen per vestiging. De grote overheidsinstellingen in dit stadsdeel spelen hierbij een rol. Hier tegenover staat Escamp waar 20% van de vestigingen en 10% van de banen te vinden zijn. Het zijn vaak kleine vestigingen; het gemiddelde ligt op 2,2 banen per vestiging. Ook Segbroek valt op. In dit stadsdeel is 5% van de banen te vinden en 12% van de vestigingen. Gemiddeld telt een vestiging hier 2,0 banen; het laagste gemiddelde van alle stadsdelen.

Figuur 3.9 Aandeel in vestigingen en banen per stadsdeel, 1-1-2022

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

3.4 VERSCHUIVINGEN BINNEN DE STAD

De groei van de werkgelegenheid doet zich niet overal in gelijke mate in de stad voor. Sommige wijken groeien sterker dan anderen. In een aantal wijken is er zelfs sprake van krimp.

Ten opzichte van 2021 is er in 2022 sprake van sterke groei in de wijken Stationsbuurt (+3.840 banen), Centrum (+1.520) en Laakkwartier en Spoorwijk (+1.160). Verder is ook een flinke groei te vinden in de wijken Forepark (+620) en Loosduinen (+600).

Forse krimp is te vinden in Bezuidenhout (-2.590 banen). In beperkte mate is er ook sprake van krimp in Benoordenhout (-150 banen).

4

GROOT-, MIDDEN- EN KLEINBEDRIJF

4.1 INLEIDING

Het MKB staat voor Midden- en Kleinbedrijf. Hieronder verstaan we in deze rapportage vestigingen tot 100 werknemers. Alles daarboven is grootbedrijf. Officieel wordt het MKB vastgesteld op bedrijfsniveau. Dat wil zeggen dat de verschillende vestigingen van één bedrijf samen minder dan 100 banen hebben. In deze rapportage wordt echter gebruik gemaakt van een registratie op het niveau van de individuele vestigingen. Wij gebruiken dan ook de indeling tot 100 banen op vestigingsniveau. In enkele gevallen zijn meerdere vestigingen samengevoegd tot één bedrijf. Als dit het geval is wordt dat aangegeven.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op grootbedrijf, MKB en eenmanszaken. Voor de duidelijkheid volgt hier een overzichtstabel met de aantallen banen en vestigingen in de verschillende categorieën.

Tabel 4.1 Overzicht onderverdeling Haagse vestigingen naar grootteklasse, 1-1-2022

	Vestigingen	Banen
Grootbedrijf (100+ banen)	390	146.320
MKB (< 100 banen)	69.760	165.970
Waarvan eenmansvestigingen	55.100	55.100

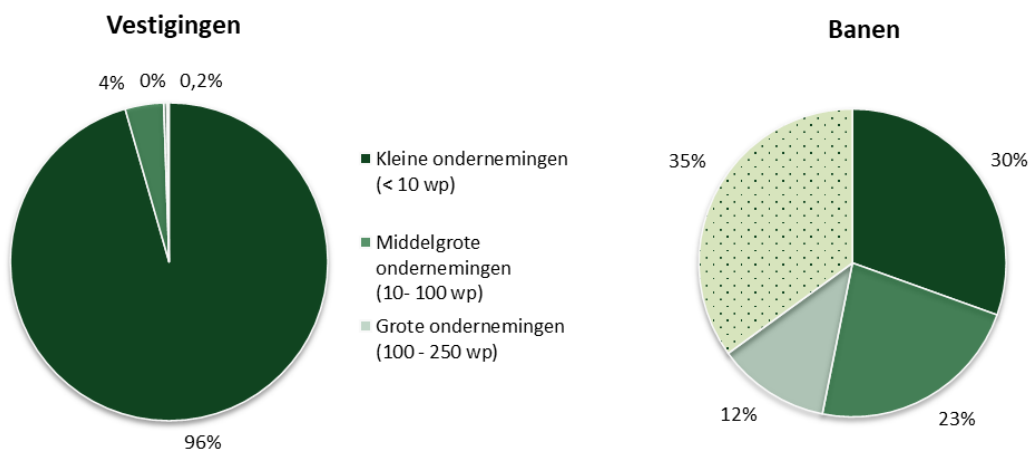
Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

4.2 GROOTBEDRIJF

Grote vestigingen verantwoordelijk voor bijna de helft van de banen

In de bovenstaande tabel is te zien dat de 390 grote (en zeer grote) vestigingen goed zijn voor 146.320 banen. Dat is 47% van de totale werkgelegenheid.

Figuur 4.1 Banen en vestigingen in Den Haag naar grootteklasse, 1-1-2022

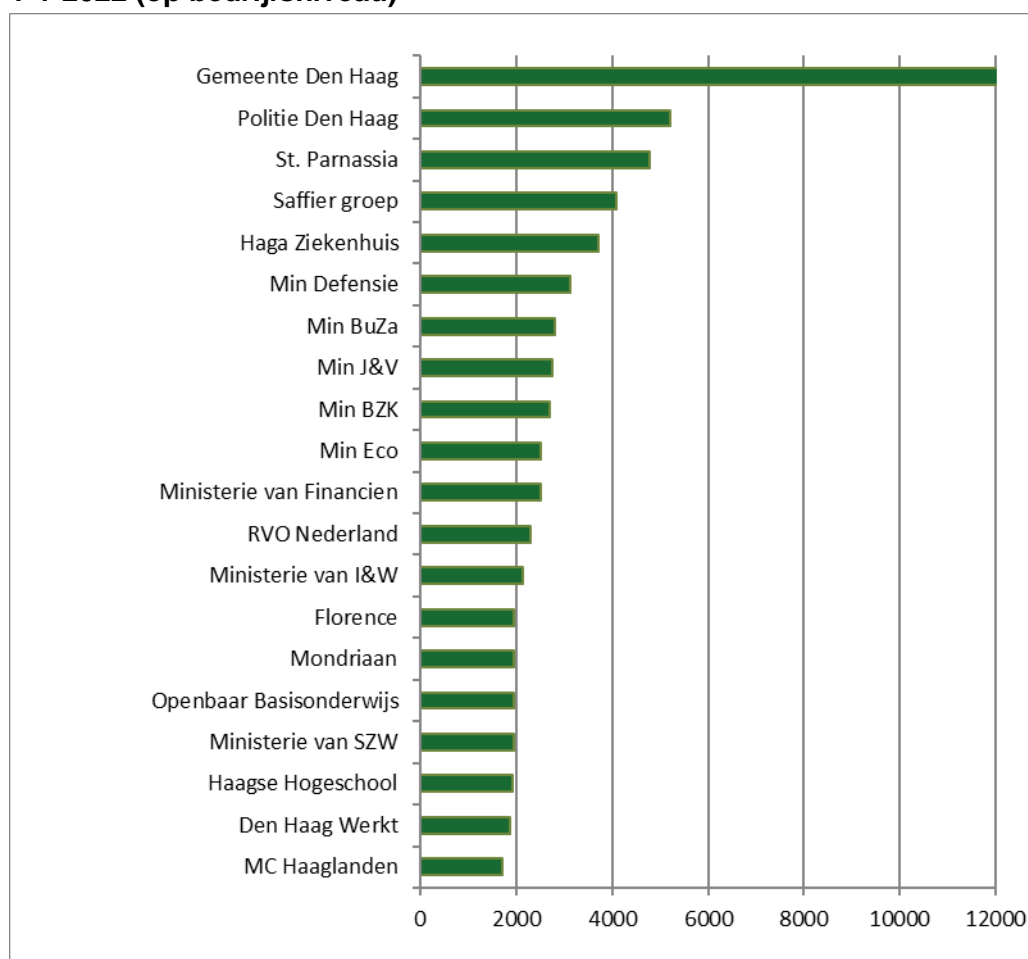

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

Onderstaande figuur laat de 20 grootste werkgevers in Den Haag in de quartaire sector zien. In deze figuur gaat het uitdrukkelijk wél om ‘bedrijven’ en zijn zoveel mogelijk Haagse vestigingen van hetzelfde bedrijf bij elkaar gevoegd om tot de bedrijfsgrootte te komen.¹² Het grootste bedrijf in de quartaire sector, maar ook in heel Den Haag, is de Gemeente Den Haag zelf. Daarnaast komen vooral veel ministeries en zorginstellingen op de lijst voor. Wanneer we de Rijksoverheid, inclusief uitvoerende diensten, als één organisatie beschouwen, staat deze ruim op kop met 47.900 banen.

De top 20 is goed voor 21% van de werkgelegenheid in Den Haag.

Figuur 4.2 Top 20 van grootste werkgevers in Den Haag in de quartaire sector, 1-1-2022 (op bedrijfsniveau)

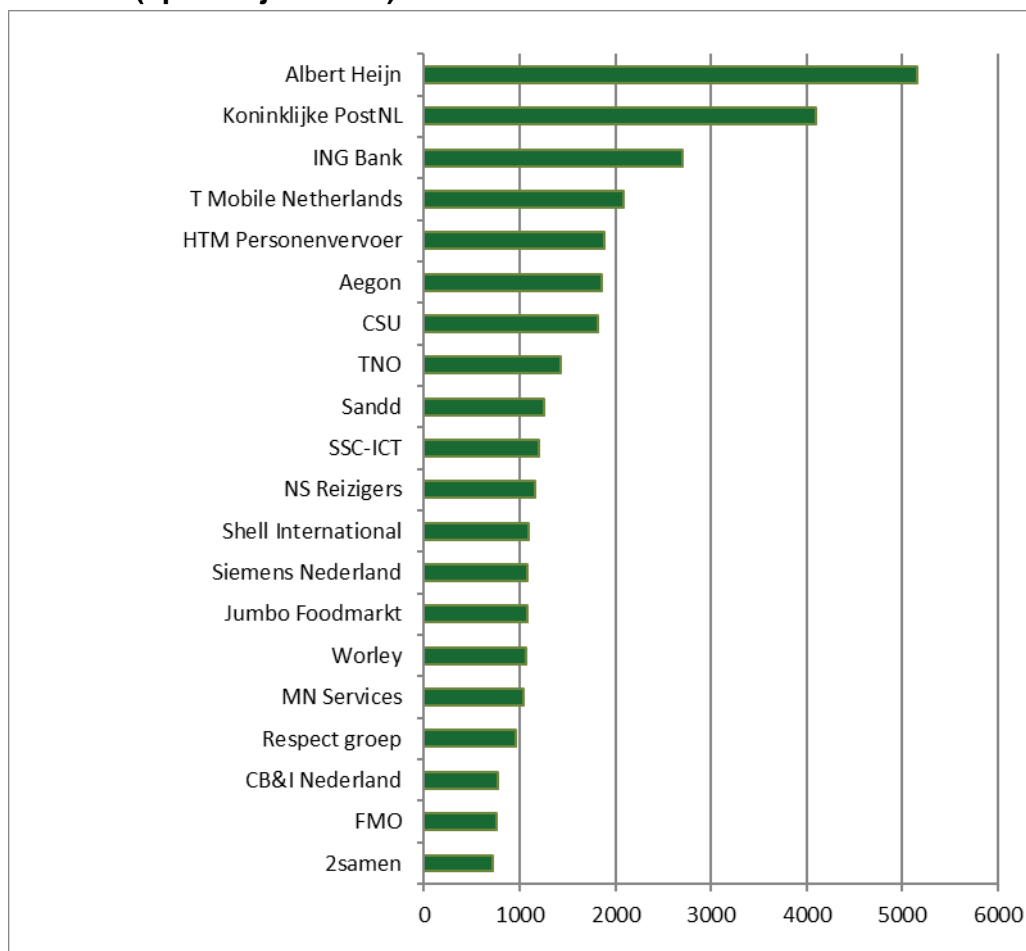
Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

Bij de meeste werkgevers in de top 20 is het aantal banen het afgelopen jaar (2021) iets gegroeid. Uitschieters zijn Den Haag Werkt, RVO Nederland en het Ministerie van Financiën met meer dan 200 extra banen. Bij geen enkele werkgever uit de top 20 daalde het aantal banen met meer dan 100. Per saldo groeide het aantal banen bij de top 20 in de quartaire sector in 2021 met 2.230 (3%).

¹² Voor alleen de quartaire sector zou ‘organisatie’ een betere term zijn dan ‘bedrijf’.

De top 20 van commerciële bedrijven¹³ is in 2021 lichtelijk gewijzigd, maar in de onderste regionen is het verschil in grootte tussen bedrijven klein. Per saldo is de commerciële top 20 in 2021 met 210 banen gegroeid tot ca. 33.200 banen. Een groei van 1%. De 20 grootste commerciële bedrijven zijn goed voor 11% van de werkgelegenheid in Den Haag.

Figuur 4.3 Top 20 van grootste werkgevers in Den Haag in de commerciële sector, 1-1-2022 (op bedrijfsniveau)

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

De bovenstaande beschrijving geldt specifiek voor de top 20 bedrijven die hier worden weergegeven. Maar hoe staat het met de grote *vestigingen* in het algemeen en over een langere periode?

Het aantal banen bij het grootbedrijf (vestigingen met 100 werknemers of meer) bewoog zich in de periode 2012-2022 tussen de indexwaarden 99 en 109 en gaf een relatief stabiel beeld weer. Wanneer we het grootbedrijf in drie grootteklassen verder uitsplitsen, zien we dat het aantal banen bij de grootste vestigingen (met 500 werknemers of meer) zich gunstig ontwikkelde, vooral de laatste jaren.

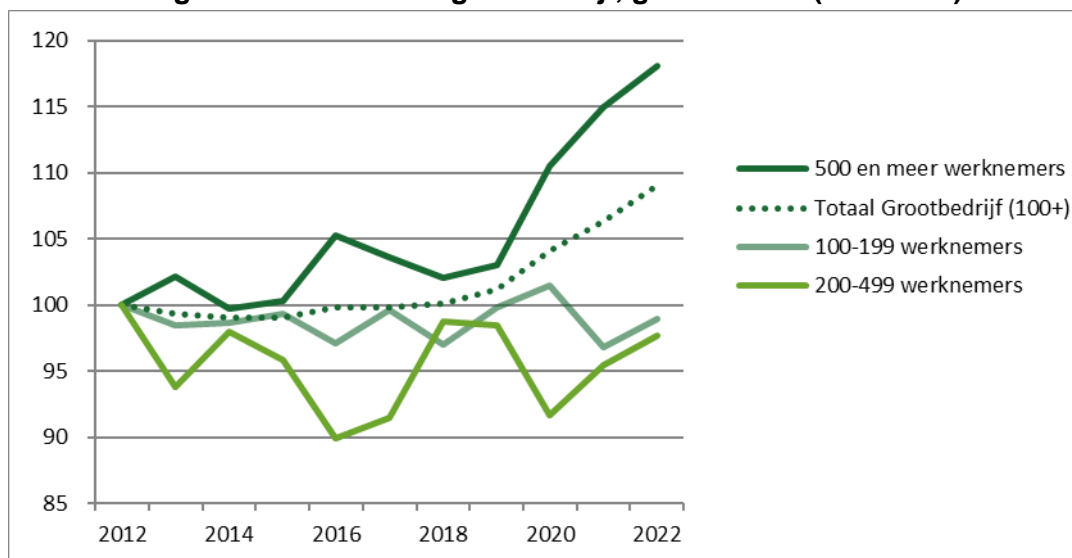
¹³ Ook hier gaat het om samengevoegde vestigingen die onderdeel uitmaken van hetzelfde bedrijf.

Bij de vestigingen met 200-499 werknemers was er tot 2015 sprake van een min of meer gestage krimp. In 2016 en 2017 groeide het aantal banen weer iets, maar in 2019 is het aantal banen weer gekrompen.

Bij vestigingen met 100-199 werknemers is sprake van een zekere stabiliteit met wat meer fluctuatie in de laatste jaren.

Binnen het grootbedrijf hebben de afgelopen jaren wat verschuivingen plaatsgevonden tussen de subgroepen. Ten opzichte van 2012 is het grootbedrijf met 12.120 banen gegroeid (+9%).

Figuur 4.4 Ontwikkeling banen binnen het grootbedrijf, geïndexeerd (2012=100)

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

4.3 MKB

MKB als motor van de economie drijft op eenmanszaken

Het midden- en kleinbedrijf (MKB) bestaat uit vestigingen tot 100 werknemers. In Den Haag zijn dat er begin 2022 69.760. Zij leveren 165.970 banen op; dat is 53% van het totaal aantal banen in Den Haag.

Tabel 4.2 MKB naar grootteklasse, 1-1-2022

	Vestigingen	Banen
Eenmanszaak	55.100	55.100
2-4 werknemers	9.240	23.150
5-9 werknemers	2.670	16.930
10-19 werknemers	1.430	18.720
20-49 werknemers	980	28.970
50-99 werknemers	340	23.100
Totaal MKB	69.760	165.970

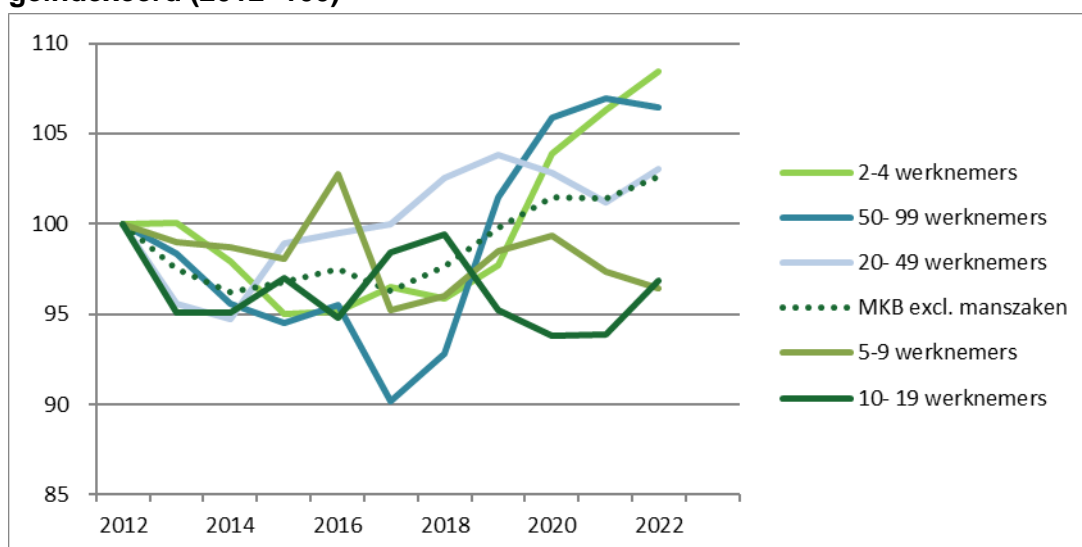
Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

Een speciale groep binnen het MKB zijn de eenmanszaken. Dit waren er begin 2022 55.100, goed voor 79% van alle MKB vestigingen. In de volgende paragraaf wordt hier nader op ingegaan.

Het aantal banen binnen de groep MKB vestigingen met meer dan één werknemer daalde in de periode 2012-2014 tot 103.990 als gevolg van de economische crisis. Vanaf 2017 groeide het aantal banen weer tot 110.870 begin 2022.

Tussen de subgroepen zijn grote verschillen te zien. De categorieën 2-4 en 50-99 werknemers zijn sinds 2017 flink gegroeid. De categorie met 20-49 werknemers groeide aanvankelijk ook, maar kromp weer na 2019. De categorieën 5-9 en 10-19 werknemers laten een wisselend beeld zien, het ene jaar is er sprake van groei en het andere jaar van krimp.¹⁴

Figuur 4.5 Ontwikkeling banen binnen het MKB (exclusief eenmanszaken), geïndexeerd (2012=100)

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

Als we de ontwikkeling van het MKB (excl. eenmanszaken) vergelijken met het grootbedrijf, dan zien we dat bij het MKB groei en krimp elkaar snel kunnen afwisselen en dat de ontwikkeling bij het grootbedrijf veel stabiel is.

Tabel 4.3 laat een paar vergelijkingen zien. Het totale MKB groeide sinds 2012 met 22%, veel meer dan het grootbedrijf (+9%). Binnen het MKB is de groei, zowel absoluut als relatief, grotendeels te danken aan de spectaculaire groei van de eenmanszaken. Zonder eenmanszaken is het MKB maar met 3% gegroeid zijn ten opzichte van begin 2012.

¹⁴ Door groei of krimp kan een vestiging in een andere grootteklasse terecht komen. Dit is mede oorzaak van de fluctuatie.

Tabel 4.3 Groei binnen het MKB en bij grootbedrijf, 2012-2022 (per 1 januari)

	2012	2022	Toename banen 2012-2022	Procentuele groei 2012-2022
Totaal MKB	135.770	165.980	30.210	22%
w.v. Eenmanszaak	27.720	55.100	27.380	99%
w.v. 2 t/m 99 werknemers (MKB excl. Eenmanszaak)	108.050	110.870	2.820	3%
Grootbedrijf	134.190	146.310	12.120	9%
Totaal Den Haag	269.960	312.290	42.330	16%

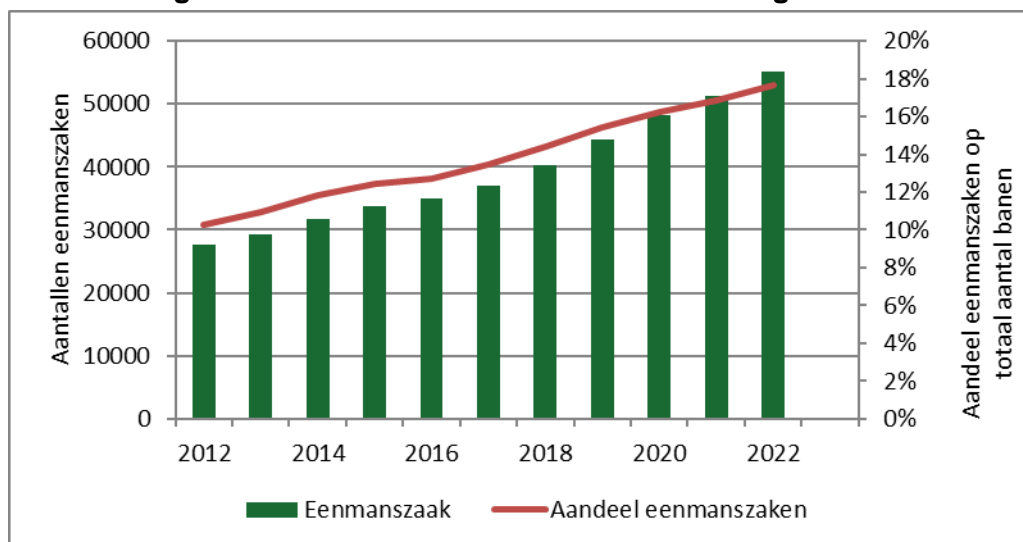
Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

4.4 EENMANSAKEN

Enorme toename van eenmanszaken

Begin 2022 telde Den Haag zoals eerder aangegeven 55.100 eenmanszaken (M/V).¹⁵ Dit zijn niet allemaal zelfstandigen zonder personeel (zzp). Eenmanszaken kunnen ook een nevenvestiging zijn van een groter bedrijf of keten. Begin 2022 waren er bijna 51.000 eenmanszaken in Den Haag die geen deel uitmaken van een groter bedrijf met meerdere vestigingen en waarbij iemand tenminste 12 uur per week werkt. Deze selectie komt het beste overeen met de definitie van zzp. Zzp'ers waren daarmee goed voor 94% van alle eenmanszaken.

De ontwikkeling van het aantal eenmanszaken is enorm, van 27.770 begin 2012 tot 55.100 begin 2022, een verdubbeling. Het aandeel banen dat zij vertegenwoordigen is sinds 2012 toegenomen van 10% tot 18% van de Haagse werkgelegenheid.

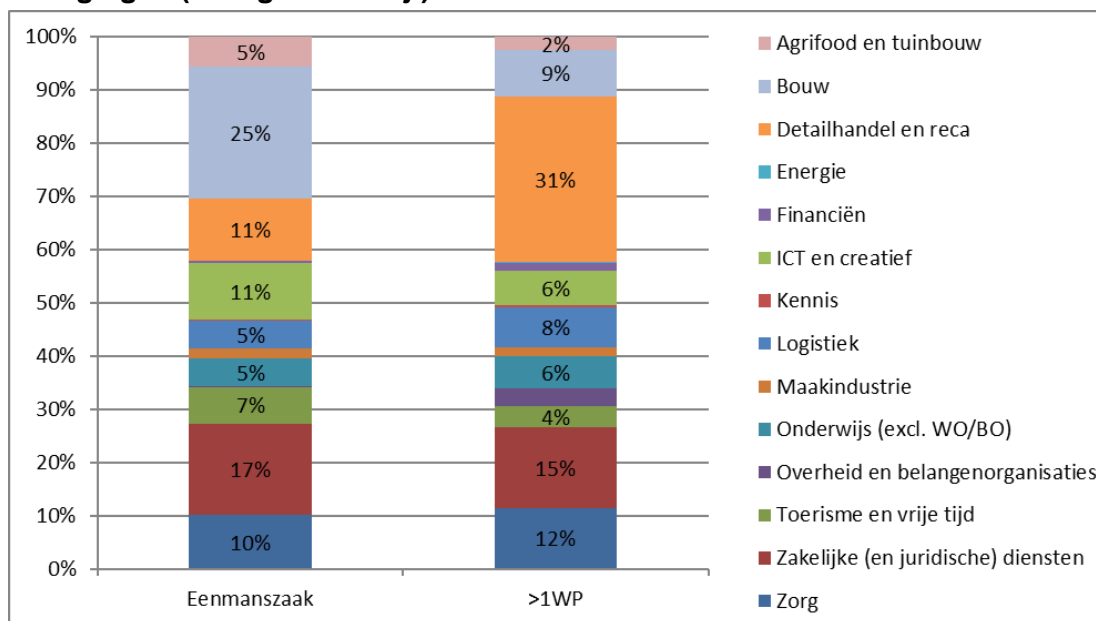
Figuur 4.6 Ontwikkeling van het aantal eenmanszaken in Den Haag

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

¹⁵ Bij eenmanszaken kunnen zowel mannen als vrouwen werken.

Eenmanszaken zijn vooral te vinden in de sectoren 'Bouw' (25%), 'Zakelijke dienstverlening' (17%) en 'ICT en creatief' (11%). Er zijn weliswaar ook veel eenmanszaken te vinden in 'Detailhandel en horeca' (11%), maar deze sector is ten opzichte van vestigingen met twee of meer werkzame personen wel ondervertegenwoordigd (het aandeel is daar 31%). Verder komen nagenoeg geen eenmanszaken voor in de sector 'Overheid en belangenorganisaties'.

Figuur 4.7 Vestigingen naar economische sector, eenmanszaken versus overige vestigingen (incl. grootbedrijf)

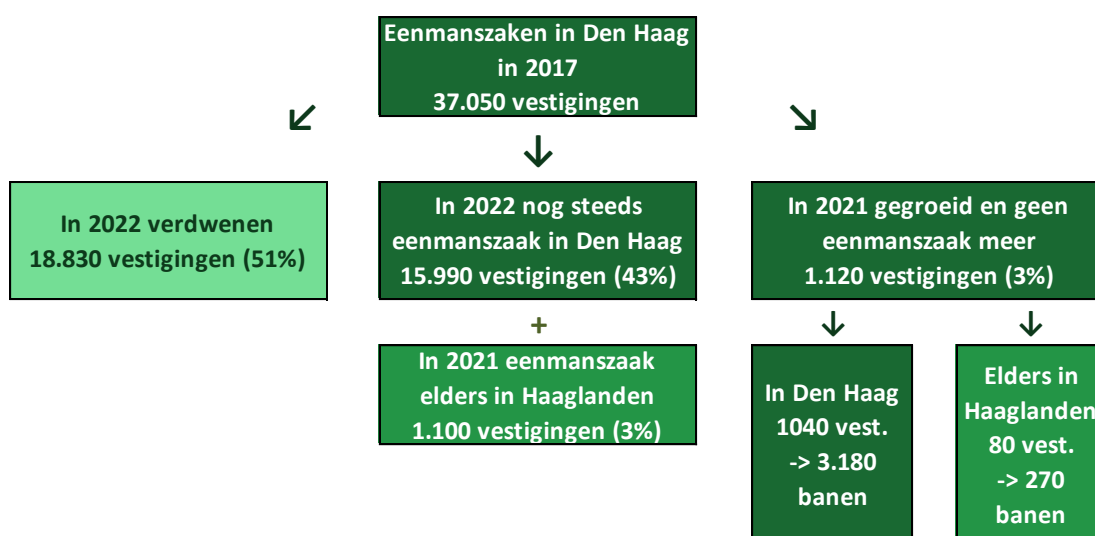

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

De dynamiek onder eenmanszaken is groot. Van de 37.050 eenmanszaken die in 2017 gevestigd waren in Den Haag, is 43% begin 2021 (vijf jaar later) nog steeds een eenmanszaak in Den Haag. De rest is verdwenen uit de regio Haaglanden (51%)¹⁶, verhuisd naar een andere gemeente binnen Haaglanden (3%) of gegroeid (3%). Voor zover de vestigingen gegroeid zijn, is het grootste deel in Den Haag gebleven en sinds 2017 met ca. 2.140 banen gegroeid (van 1.040 naar 3.180 banen). Zo'n 80 vestigingen zijn naar een andere gemeente binnen Haaglanden verhuisd en daar gegroeid. In figuur 4.8 zijn deze ontwikkelingen gevisualiseerd.

¹⁶ Vestigingen die zijn verdwenen uit het werkgelegenheidsregister kunnen zijn opgeheven maar het is ook mogelijk dat ze zijn verhuisd naar buiten de regio Haaglanden, al dan niet gegroeid.

Figuur 4.8 Mobiliteit van Haagse eenmanszaken uit 2017 (situatie begin 2022)

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

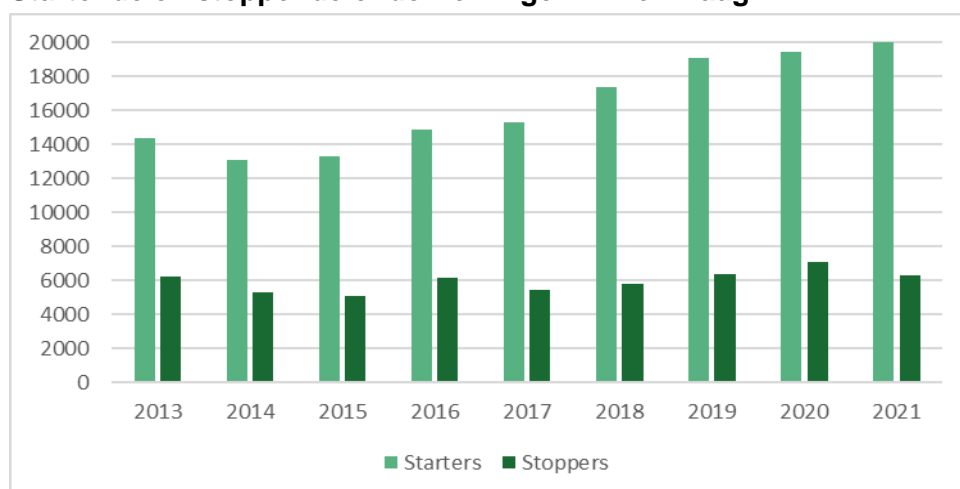
4.5 STARTERS EN STOPPERS

Aantal stoppers toegenomen

Het aantal starters in Den Haag is na 2014, ondanks de coronacrisis, gestaag toegenomen. In 2021 zijn er ruim 20.200 nieuwe vestigingen in Den Haag bij de Kamer van Koophandel ingeschreven.¹⁷ Dat zijn er 750 meer dan in 2020. Het aandeel starters van alle vestigingen ligt op 19%. Dit cijfer zegt echter niks over hoe succesvol deze starters zijn.

In 2021 zijn 6.310 vestigingen in Den Haag gestopt. Daarvan zijn er 71 failliet gegaan. Dat is 1% van de stoppers. De meeste bedrijven stoppen dus om een andere reden dan een faillissement. Het aantal stoppers is iets hoger dan in voorgaande jaren, maar het aantal faillissementen is lager.

Figuur 4.9 Startende en stoppende ondernemingen in Den Haag

Bron: Kamer van Koophandel, bewerking SEPO

¹⁷ In 13.890 gevallen gaat het om een hoofdvestiging.

4.6 SNELLE GROEIERS

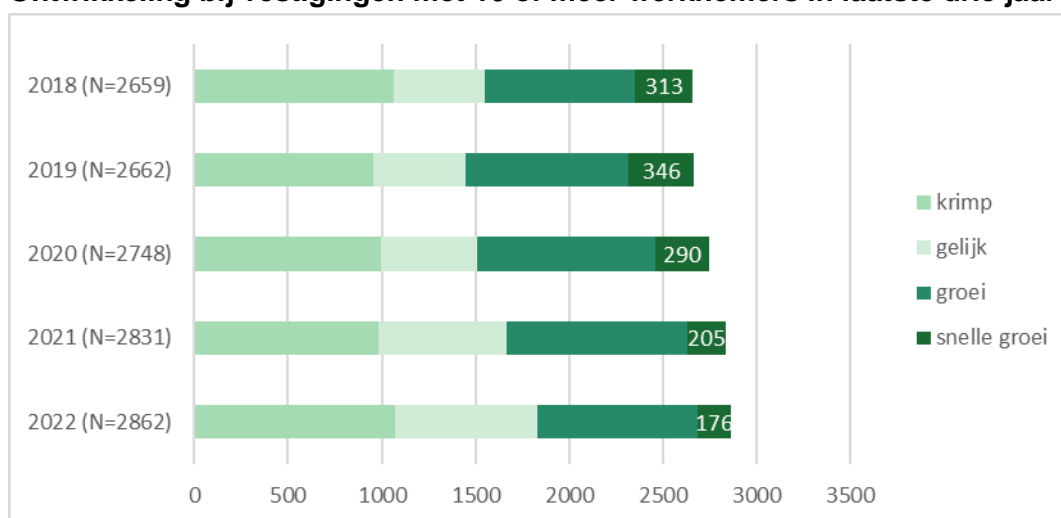
Aantal snelle groeiers afgenomen

Een 'snelle groeier' is volgens de definitie van het CBS "een bedrijf met een gemiddelde jaarlijkse groei van 10 procent per jaar of meer, over een periode van drie achtereenvolgende jaren, gemeten aan de hand van het aantal werknemers. Dit betekent dat er over een periode van drie jaar een totale groei van tenminste 33,1 procent moet worden behaald". Daarnaast moeten bedrijven aan het begin van de groeiperiode minimaal 10 werknemers hebben en worden bedrijven die zijn opgericht in het startjaar van de groeiperiode niet meegeteld.¹⁸

Volgens deze definitie heeft Den Haag begin 2022 176 snelle groeiers. Begin 2019 waren er 2.862 vestigingen met 10 of werknemers die minstens al een jaar bestonden.¹⁹ Bij 176 vestigingen (6%) groeide het aantal werknemers in de periode 2019-2022 (drie jaren) met meer dan 33%. Bij nog eens 860 vestigingen (30%) nam het aantal werknemers toe, maar lag de groei tussen 0 en 33%.

Het aantal snelle groeiers bereikte in 2019 een hoogtepunt maar is de laatste drie jaar wellicht als gevolg van de coronacrisis afgenomen (zie figuur).

Figuur 4.10 Ontwikkeling bij vestigingen met 10 of meer werknemers in laatste drie jaar

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

Van de snelle groeiers (begin 2022) had 67% in 2019 10-25 werknemers in dienst, 19% 25-50 werknemers, 5% 50-100 werknemers en 10% 100 werknemers of meer. Het gaat dus vooral om kleinere vestigingen van het MKB.

¹⁸ Een snelle groeier in jaar t heeft dus in de periode t-3 tot t een groei van tenminste 33,1% behaald, in het jaar t-3 minimaal 10 werknemers en is opgericht vóór het jaar t-3.

¹⁹ Er is gekeken naar de ontwikkeling van vestigingen en niet van bedrijven. Dat betekent dat als geclusterd zou worden tot bedrijven - wat lastig is op gemeenteniveau - er iets minder snelle groeiers overblijven.

De snelle groeiers zijn vooral te vinden in de sectoren 'Zakelijke diensten' (N=36), 'Detailhandel en horeca' (32), 'Zorg' (26) en 'Onderwijs' (22). Ze komen weinig voor in de sectoren 'Agrifood en tuinbouw' (0), 'Energie' (1), Kennis (1), financiën (2) en Toerisme en vrije tijd (2).

Het aantal banen bij de 176 snelle groeiers nam in de periode 2019-2022 met 9.330 toe. Dat is 3% van het totale Haagse werkgelegenheid begin 2022. Overigens nam het aantal banen bij de 'rustige groeiers' (0-33% groei) in absolute zin meer toe, namelijk met 9.430. Samen creëerde de groeiers 18.760 extra banen ten opzichte van 2019 (6% van totale werkgelegenheid begin 2022). Daartegenover stond wel een verlies van 7.740 banen bij vestigingen die krompen.

Het aandeel van de (snelle) groeiers in het totale groei van de Haagse werkgelegenheid is daarmee relatief beperkt. Groei van de Haagse werkgelegenheid komt vooral tot stand door komst en oprichting van nieuwe vestigingen in Den Haag en groei bij micro-vestigingen (2-9 werknemers).

5

ARBEIDSAANBOD: BEROEPSBEVOLKING

5.1 INLEIDING

Naast het aantal banen in Den Haag (de vraag naar arbeid) is ook de omvang en de kwaliteit van de beroepsbevolking (aanbod van arbeid) onderdeel van de totale arbeidsmarkt.

De potentiële beroepsbevolking omvat alle mensen in de werkzame leeftijd van 15 tot 75 jaar.²⁰ De werkelijke beroepsbevolking bestaat uit mensen in deze leeftijdscategorie die betaald werk hebben (werkzame beroepsbevolking) en die geen betaald werk hebben maar wel recent naar betaald werk hebben gezocht en daarvoor direct beschikbaar zijn (werkloze beroepsbevolking). Dit betekent dat studenten en gepensioneerden tot 75 jaar die niet actief op zoek zijn naar werk, dus niet tot de beroepsbevolking behoren, maar wel tot de potentiële beroepsbevolking.

Op 1 januari 2022 omvat de potentiële beroepsbevolking in Den Haag ca. 423.000 mensen. Volgens het CBS levert dit ca. 296.000 mensen op in de beroepsbevolking. Van hen hebben 282.000 een baan en zijn 14.000 werkloos (4,7%).²¹

Tabel 5.1 Overzicht bevolking, potentiële beroepsbevolking en beroepsbevolking in Den Haag op 1-1-2022

Per 1-1-2022	Totaal	% vd tot bev.	Totaal	% vd beroepsbev.
Bevolking Den Haag	549.000	100%		
Potentiële beroepsbevolking: 15-75 jarigen	423.000	77%		
wv. beroepsbevolking*	296.000	54%	Werkende beroepsbevolking*	282.000 95%
			Werkloze beroepsbevolking*	14.000 4,7%
w.v. niet-beroepsbevolking	127.000	23%		
Overige bevolking (<15 jaar en >75 jaar)	126.000	23%		
			Geregistreerd werkzoekenden zonder dienstverband (UWV)	37.000 13%

Bron: CBS, Gemeente Den Haag, UWV, bewerking SEPO

* CBS gegevens over Q1 2022

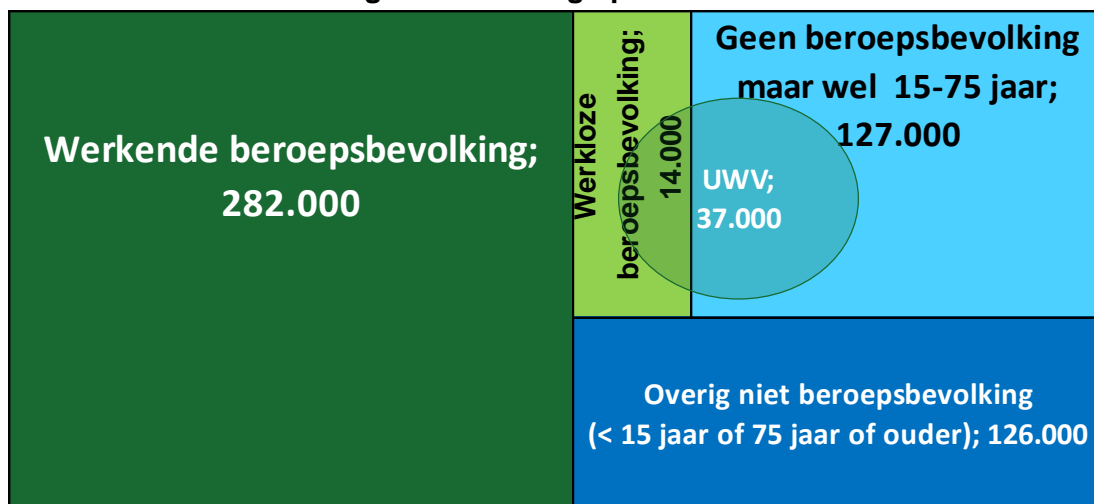
Op basis van gegevens van het UWV kunnen aanvullende gegevens over de werkloosheid worden gepresenteerd. Het UWV registreert werkzoekenden met en zonder dienstverband. De groep werkzoekenden zonder dienstverband is

²⁰ Met ingang van 1 januari 2015 is de definitie van de beroepsbevolking door het CBS en UWV conform de Europese regelgeving. Hierbij zijn twee veranderingen van belang. In de eerste plaats is de leeftijdsgrens opgerekt van 15 tot 65 jaar naar 15 tot 75 jaar. Ten tweede is de ondergrens van werken of zoeken naar werk voor minimaal 12 uur per week losgelaten.

²¹ Bij het CBS is iemand werkloos als die persoon geen betaald werk heeft, de afgelopen weken actief naar werk heeft gezocht en direct beschikbaar is.

omvangrijker dan de groep werklozen van het CBS en telt op 1 januari 2022 37.000 mensen. Het verschil komt doordat beide organisaties andere definities hanteren. In de overige paragrafen gaat het uitsluitend om werkende en niet-werkende beroepsbevolking conform de cijfers van het CBS. In onderstaand schema is een en ander samengevat.

Figuur 5.1 Overzicht Totale bevolking van Den Haag op 1-1-2022

Bron: CBS, Gemeente Den Haag, UWV, bewerking SEPO

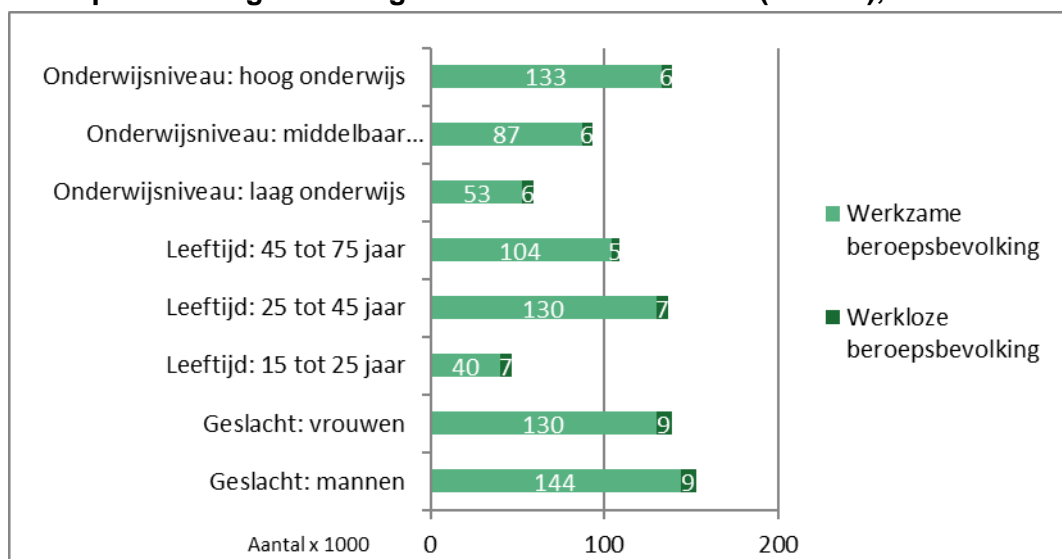
* CBS gegevens over Q1 2022

5.2 KENMERKEN HAAGSE BEROEPSBEVOLKING

Haagse beroepsbevolking hoog opgeleid en vaak tussen 25 en 45 jaar

De Haagse beroepsbevolking bestaat naar schatting uit ca. 296.000 mensen. Ongeveer 47% hiervan is vrouw en 53% is man. De grootste groep in de beroepsbevolking is tussen de 25 en 45 jaar (47%).

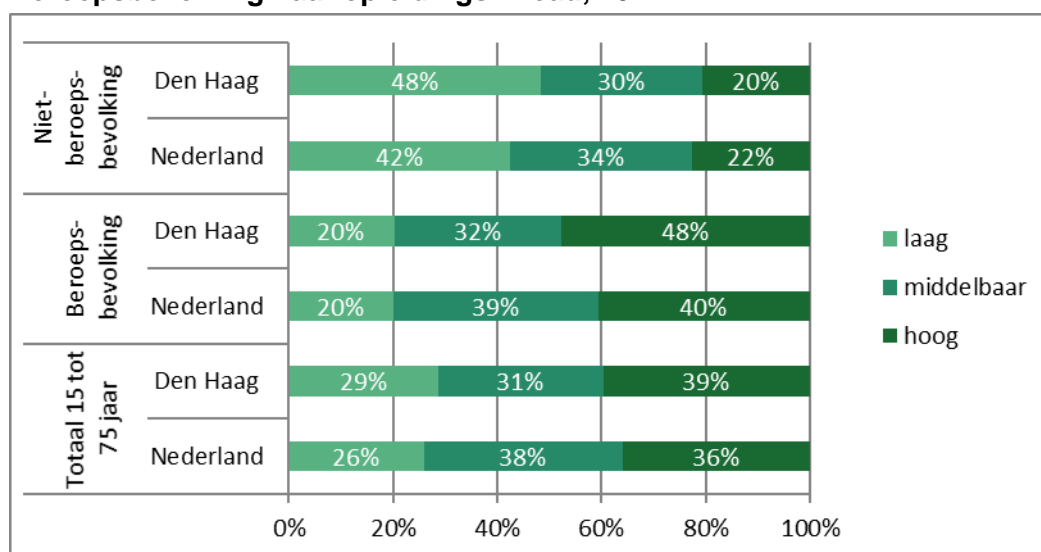
Figuur 5.2 Beroepsbevolking Den Haag naar diverse kenmerken (x 1.000), 2021

Bron: CBS, bewerking SEPO,

De Haagse potentiële beroepsbevolking is in vergelijking met het landelijk gemiddelde hoog opgeleid (resp. 48% versus 40%). Uit onderstaande figuur blijkt verder dat het opleidingsniveau van de Haagse niet-beroepsbevolking iets lager is dan het landelijk gemiddelde. De groep niet-beroepsbevolking die praktisch geschoold is, bestaat in Den Haag uit ca. 61.000 mensen. Aangezien de kansen op de arbeidsmarkt voor deze groep kleiner zijn, gaat het om een substantiële aandachtsgroep. Wel neemt de omvang van deze groep langzaam af (was 64.000 in 2011), omdat schoolverlaters doorgaans hoger opgeleid zijn dan de ouderen die de AOW-gerechtigde leeftijd bereiken.

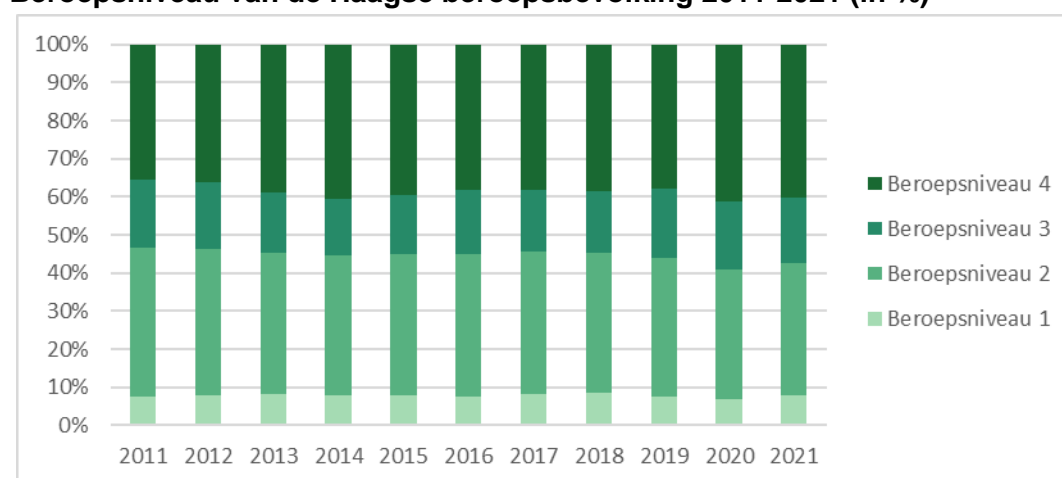
Figuur 5.3 Beroepsbevolking naar opleidingsniveau, 2021

Bron: CBS, bewerking SEPO,

De afgelopen tien jaar is het beroepsniveau van de Haagse beroepsbevolking toegenomen. Het aandeel in de hogere niveaus waarvoor middelbaar of hoger onderwijsniveau is vereist (beroepsklassen 3 en 4 volgens de ISCO-indeling) steeg van 53% in 2011 naar 57% in 2021.

Figuur 5.4 Beroepsniveau van de Haagse beroepsbevolking 2011-2021 (in %)

Bron: CBS, bewerking SEPO

5.3 PENDEL

Circa de helft van de Haagse beroepsbevolking werkt in Den Haag

Op basis van de CBS data is bekend dat er in december 2020 ca. 168.200 werknemers zijn die in Den Haag werken, maar daarbuiten wonen. Dit is de inkomende pendel. Dat betekent van de 312.290 banen in Den Haag ca. 54% bezet wordt door mensen die buiten Den Haag wonen en 46% door Hagenaars. Dit betekent tevens dat van de 282.000 Hagenaars met betaald werk, er ca. 138.000 buiten Den Haag werken.

Deze gegevens leveren onderstaande figuur op. Doordat verschillende bronnen zijn gebruikt en één persoon meerdere banen kan vervullen (waaronder de combinatie van werknemer en zelfstandige), sluiten de cijfers niet naadloos op elkaar aan. Het gaat om een grove schatting van de pendelbalans.

Figuur 5.5 Pendelbalans Den Haag begin 2022

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, CBS, bewerking SEPO

De belangrijkste gemeenten waar de Haagse inwoners naar toe pendelen om te werken zijn Rotterdam, Utrecht, Westland, Amsterdam, Rijswijk, Delft en Zoetermeer. De belangrijkste herkomstgemeenten voor de inkomende pendel zijn Rotterdam, Zoetermeer, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Westland, Delft, Leiden en Rijswijk.²²

5.4 PROGNOSE HAAGSE BEROEPSBEVOLKING

Beroepsbevolking groeit tot 2030 met 28.000 mensen en banen met 38.000

De Haagse potentiële beroepsbevolking (van 15-75 jaar) zal naar verwachting tot 2030 met ca. 32.000 toenemen tot ruim 464.000 mensen. Dit heeft alles te maken met de intensieve woningbouwplannen.²³

De participatiegraad (aandeel werkenden en werklozen van potentiële beroepsbevolking) is in de periode 2012-2016 als gevolg van de economische crisis iets teruggelopen. Na 2016 is deze weer gestegen, maar als gevolg van de coronacrisis is de participatiegraad in 2020 even iets gedaald.

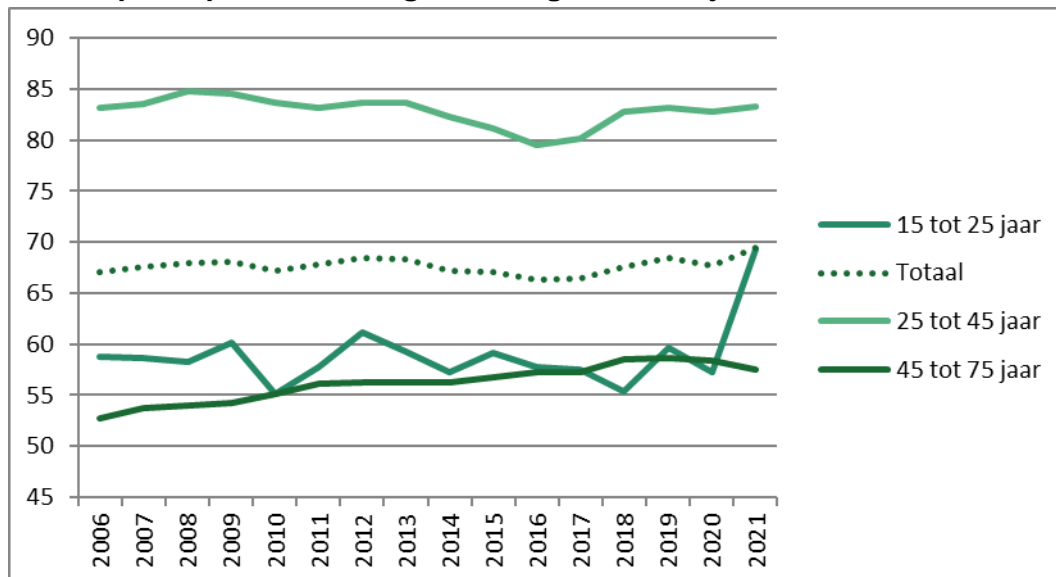
De arbeidsparticipatie van de leeftijdsgroep 45-75 jaar is de afgelopen jaren flink toegenomen (van 53% in 2006 tot 58% in 2021) en deze zal de komende jaren

²² In de Kenniswijzer 'Woon-werpendel 2020' is meer informatie te vinden en worden de gemeenten gespecificeerd. Zie: <https://denhaag.incijfers.nl/rapportages/Economie>

²³ Bevolkingsprognose Den Haag 2020-2021.

verder toenemen in verband met de verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd, het tekort aan personeel en toenemende vitaliteit van de leeftijdsgroep 60-plussers. De participatiegraad van de leeftijdsgroep 15-25 jaar fluctueerde de afgelopen jaren. Door de economische crisis gingen meer jongeren studeren waardoor de participatiegraad afnam tot 2016, daarna steeg de participatiegraad weer, met name in 2021.

Figuur 5.6 Arbeidsparticipatie bevolking Den Haag naar leeftijd, 2006-2021

Bron: CBS, Gemeente Den Haag, bewerking SEPO

Op dit moment is volgens het CBS de arbeidsparticipatie 70%²⁴. Bij een gelijk blijvende participatie zal de beroepsbevolking (werkend en werkzoekend) in 2030 een omvang hebben van ongeveer 320.000 mensen. Dat zijn 28.000 meer dan begin 2022.

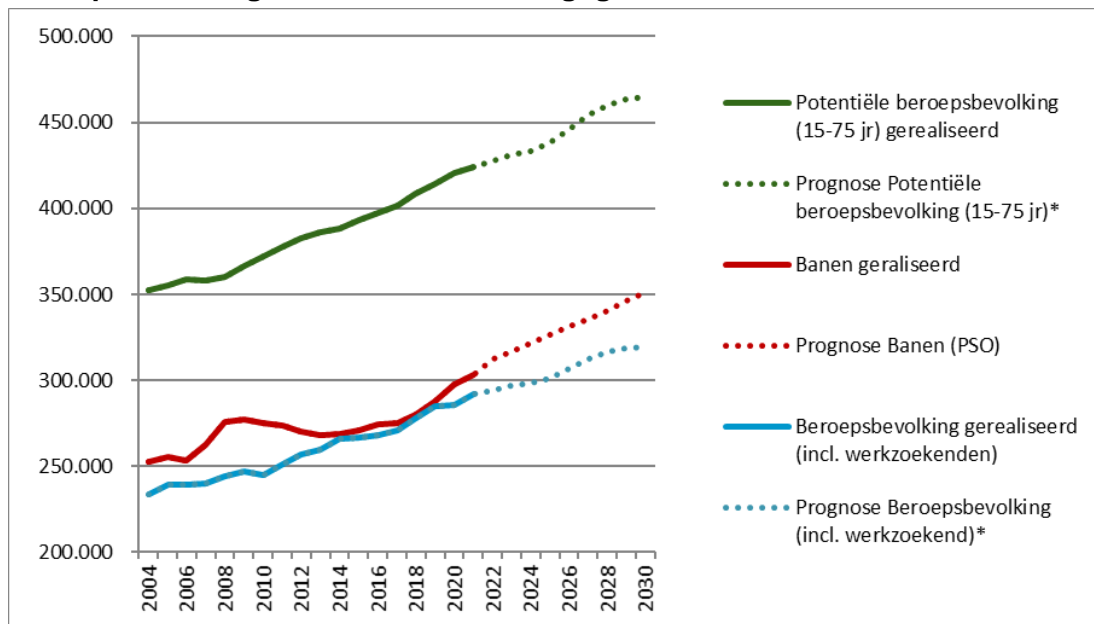
Als we naar de afgelopen tien jaar kijken - waarin periodes van sterke economische groei en crises zitten – is de gemiddelde groei van het aantal banen 1,5% per jaar. Wanneer deze langdurige trend zich de komende jaren voortzet, zullen er in 2030 ca. 351.000 banen in Den Haag zijn, ruim 38.000 meer dan begin 2022. Als het aantal banen sneller groeit dan de beroepsbevolking, raakt de arbeidsmarkt verder uit balans.

De figuur 5.7 laat een confrontatie zien tussen de (potentiële) beroepsbevolking en het aantal banen. Volgens de huidige prognoses groeit het aantal banen iets harder dan de beroepsbevolking waardoor beide lijnen iets meer uit elkaar lopen tot 2030.²⁵ Echter, gezien de huidige ontwikkelingen in de wereld en de energiecrisis is de uitkomst van deze prognose hoogst onzeker.

²⁴ Begin 2021 heeft de beroepsbevolking volgens het CBS een omvang van 296.000 mensen. Dit is ca. 69% van de totale groep Hagenaars van 15 tot 75 jaar (potentiële beroepsbevolking).

²⁵ Na 2028 wordt arbeidsmarktbalans positiever omdat de beroepsbevolking afneemt. Dit is echter vooral het gevolg van minder zekerheid omtrent bouwplannen in Den Haag.

Figuur 5.7 Beroepsbevolking en banen in Den Haag, gerealiseerd en verwacht

Bron: CBS, Gemeente Den Haag, bewerking SEPO

6

HAAGSE REGIO

6.1 INLEIDING

Den Haag ligt niet geïsoleerd in het land. Sinds 1 januari 2015 maakt Den Haag deel uit van de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag (MRDH). Deze metropoolregio bestaat uit de voormalige Stadsregio Rotterdam (SRR) en het voormalige Stadsgewest Haaglanden (HGL). De onderstaande kaart laat de metropoolregio zien, onderverdeeld in de twee (voormalige) stadsregio's en gemeente Den Haag. In dit hoofdstuk zullen we nader ingaan op de gemeenten binnen Haaglanden, de belangrijkste arbeidsmarktregio voor onze stad.

Figuur 6.1 Den Haag binnen voormalige HGL en binnen MRDH

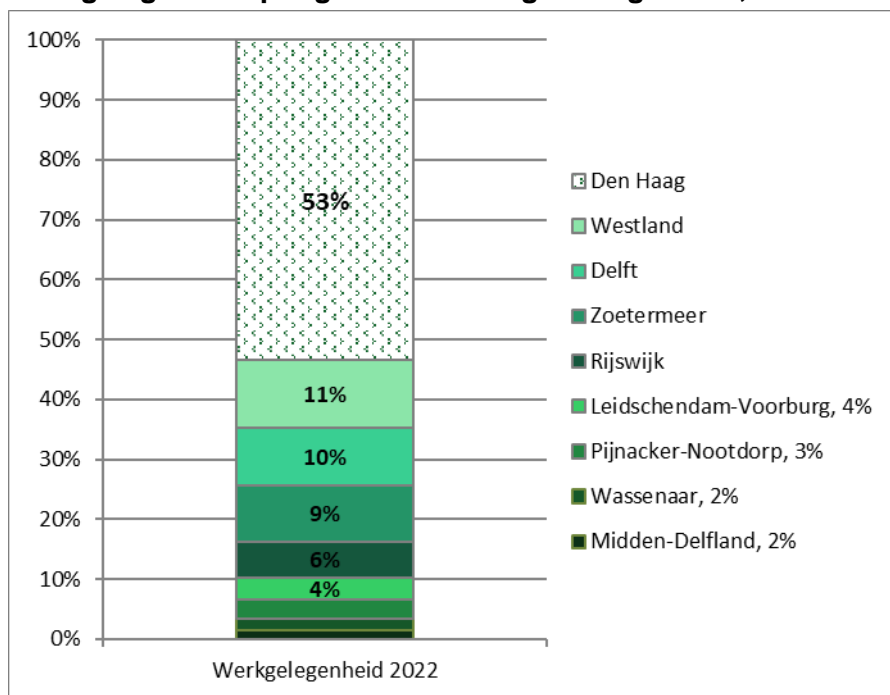

6.2 WERKGELEGENHEIDSSTRUCTUUR

Den Haag dominant in Overheid en belangenorganisaties en Financiën

Den Haag is verantwoordelijk voor 53% van de banen in de regio Haaglanden. Dit is de afgelopen 10 jaar iets toegenomen (was 51% in 2012). Ook de meeste vestigingen zijn in Den Haag te vinden.

Figuur 6.2 Werkgelegenheid per gemeente in regio Haaglanden, 1-1-2022

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

De werkgelegenheidsstructuur van de verschillende regiogemeenten laat de volgende typering zien voor begin 2022.

Den Haag domineert in banen bij 'Overheid en belangenorganisaties'. Van alle banen in de regio in deze sector is 83% in Den Haag gevestigd. Ook bij de sector 'Financiën' is Den Haag met 70% van de banen in de regio dominant.

Na Den Haag is Westland het meest onderscheidend. Deze gemeente heeft 56% van alle banen in de sector 'Agrifood en tuinbouw' in de regio. Ook heeft Westland naar verhouding veel banen in de 'Logistiek' (28%) en de 'Maakindustrie' (22%).

Delft domineert in de sector Kennis met 51% van de banen in de regio. Verder heeft Delft relatief veel banen in de sectoren 'Energie' (27%), 'Maakindustrie' (16%) en 'Zorg' (12%).

Rijswijk heeft binnen de regio relatief veel banen in de sectoren Kennis (12%) en 'Zakelijke (en juridische) diensten' (12%).

Voor Wassenaar is 'Toerisme en vrijetijd' een relatief belangrijke sector met 10% van de banen in de regio. Verder zijn 'Detailhandel en horeca' en 'Zorg' belangrijke sectoren, maar binnen de regio als totaal is het aandeel van Wassenaar in deze sectoren niet zo groot.

Zoetermeer is binnen de regio van belang voor de sectoren 'ICT en creatief' (13% van de regiobanen), 'Maakindustrie' (13%) en 'Zakelijke (en juridische) diensten' (12%).

Voor Midden-Delfland zijn de sectoren 'Logistiek', 'Maakindustrie' en 'Agrifood' van belang. Binnen de regio ligt het aandeel banen van Midden-Delfland in deze sectoren rond 5%.

Leidschendam-Voorburg heeft relatief veel banen in 'Detailhandel en horeca' en 'Zorg' (beide 6% van de regiobanen).

Pijnacker-Nootdorp heeft relatief veel banen in de 'Agrifood en tuinbouw' en 'Logistiek' (beide 6% van de regiobanen).

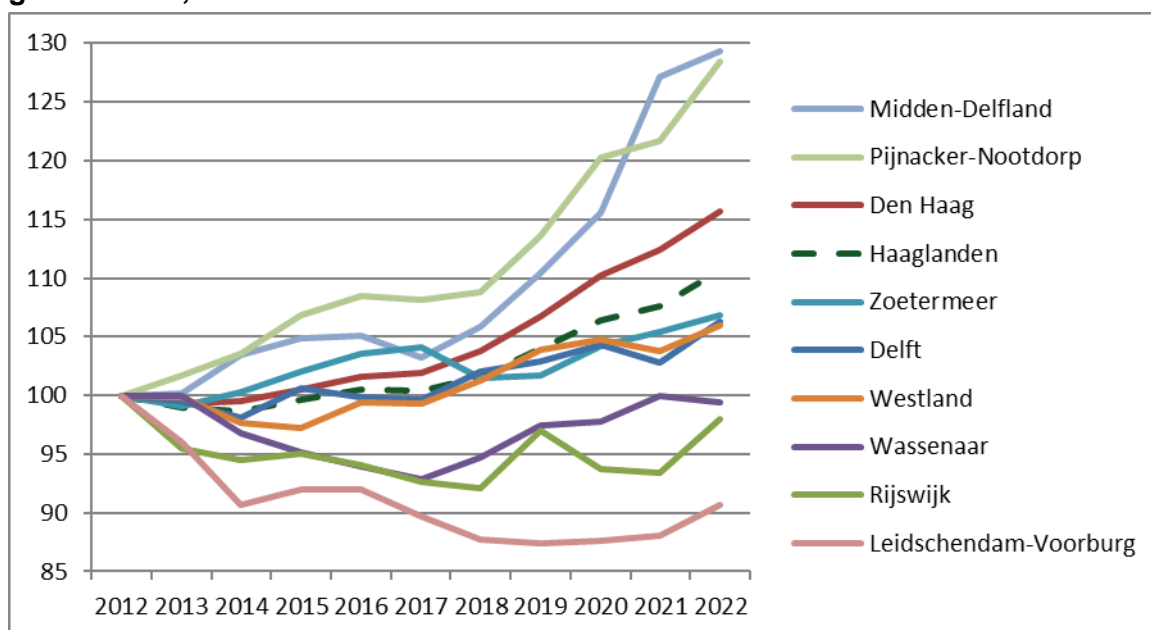
6.3 WERKGELEGENHEIDSONTWIKKELING

Meer banen dan in 2012, maar ontwikkeling per gemeente heel verschillend

De werkgelegenheid is in de regio tot 2013 gekrompen als gevolg van de economische crisis. Vanaf 2016 is het aantal banen gestaag gegroeid.

Omdat Den Haag iets meer dan de helft van alle banen in de regio Haaglanden bepaalt, ligt de ontwikkeling van Den Haag heel dicht tegen die van de hele regio aan. Maar Den Haag doet het de laatste jaren wel beter (zie onderstaande figuur). Westland, Delft en Zoetermeer volgen ook de regionale ontwikkeling. Bij Pijnacker-Nootdorp en vooral Midden-Delfland zien we direct vanaf 2012 een flinke groei. In Wassenaar, Rijswijk en vooral Leidschendam-Voorburg blijft de groei van de werkgelegenheid daarentegen sterk achter.

Figuur 6.3 Ontwikkeling van aantal banen per gemeente in regio Haaglanden, geïndexeerd, 2012=100

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

In totaal had de regio Haaglanden begin 2022 583.900 banen. Dat zijn er ruim 56.000 meer dan in 2012; een groei van 11%. In 2021 nam het aantal banen in de regio met 16.100 (+3%). Dat is aanzienlijk meer dan in de jaren daarvoor.

De meeste groei in de periode 2012-2022 doet zich voor bij de sectoren 'Bouw' (+11.730 banen), 'Onderwijs (excl. HBO/WO)' (+8.320) en 'Zorg' (8.300). Alleen bij de sectoren 'Financiën' en 'Maakindustrie' gingen banen verloren (resp. -1.090 en -200).

De ontwikkeling per sector is niet in alle regiogemeenten hetzelfde. In de volgende tabel worden de tien sectoren met in absolute zin de grootste krimp of groei in de periode 2012-2022 weergegeven.

Tabel 6.1 Top 10 groei en krimp sectoren per gemeente in regio Haaglanden, 2012-2022

Top 10 sectoren met krimp			Top 10 sectoren met groei		
Overheid en belangenorganisaties	Rijswijk	-2.390	Bouw	Den Haag	9.500
Zakelijke (en juridische) diensten	Rijswijk	-1.800	Zakelijke (en juridische) diensten	Den Haag	6.850
Zorg	Leidschendam	-1.130	Overheid en belangenorganisaties	Den Haag	6.170
Logistiek	Leidschendam	-960	Zorg	Den Haag	5.100
Overheid en belangenorganisaties	Zoetermeer	-940	Onderwijs (excl. WO/HBO)	Den Haag	4.460
Maakindustrie	Den Haag	-750	Detailhandel en horeca	Den Haag	3.480
Financiën	Zoetermeer	-730	ICT en creatief	Den Haag	2.180
Agrifood en tuinbouw	Westland	-620	Kennis	Den Haag	1.960
Financiën	Westland	-570	Kennis	Delft	1.950
Bouw	Leidschendam	-510	Zakelijke (en juridische) diensten	Zoetermeer	1.690

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

De grootste verliezen aan banen zijn te vinden bij de sectoren 'Overheid en belangenorganisaties' in Rijswijk en Zoetermeer, 'Zakelijke diensten' in Rijswijk en 'Zorg' en 'Logistiek' in Leidschendam-Voorburg. Hierbij gingen per gemeente meer dan 900 banen per sector verloren.

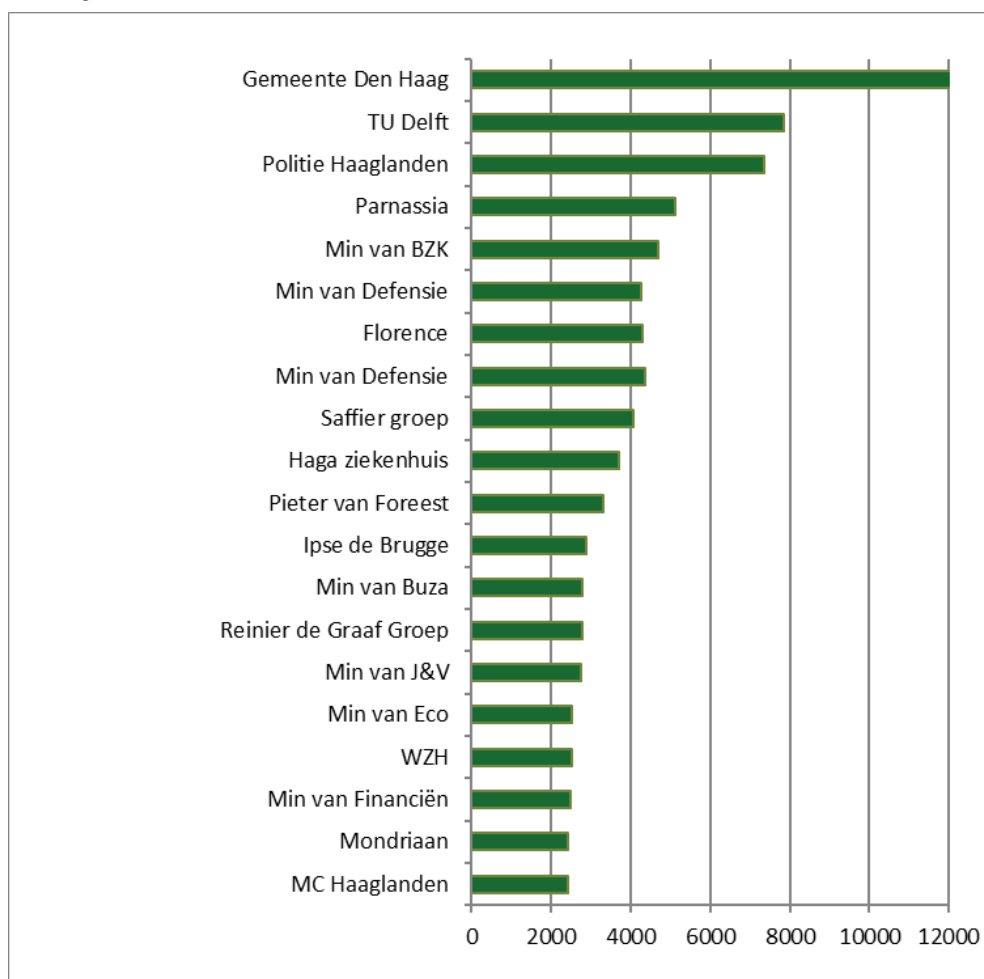
De grootste groei is te vinden in Den Haag bij de sectoren 'Bouw', 'Zakelijke (en juridische) diensten', 'Overheid en belangenorganisaties' en 'Zorg'. Het aantal banen nam hier met meer dan 5.000 per sector toe.

6.4 GROTE WERKGEVERS IN DE REGIO

Top 20 quartair en top 20 commercieel zijn goed voor kwart van de banen

Wanneer we de verschillende vestigingen van eenzelfde bedrijf bij elkaar voegen komen we tot een top 20 van grootste werkgevers in de regio Haaglanden. In de quartaire sector zijn dat begin 2022, net als in Den Haag, de Gemeente Den Haag, de ministeries en een aantal grote zorginstellingen. De twintig grootste werkgevers in de quartaire sector zijn samen goed voor 85.180 banen, 15% van de totale werkgelegenheid in de regio.

Figuur 6.4 Top 20 van grootste werkgevers in regio Haaglanden in quartaire sector, 1-1-2022

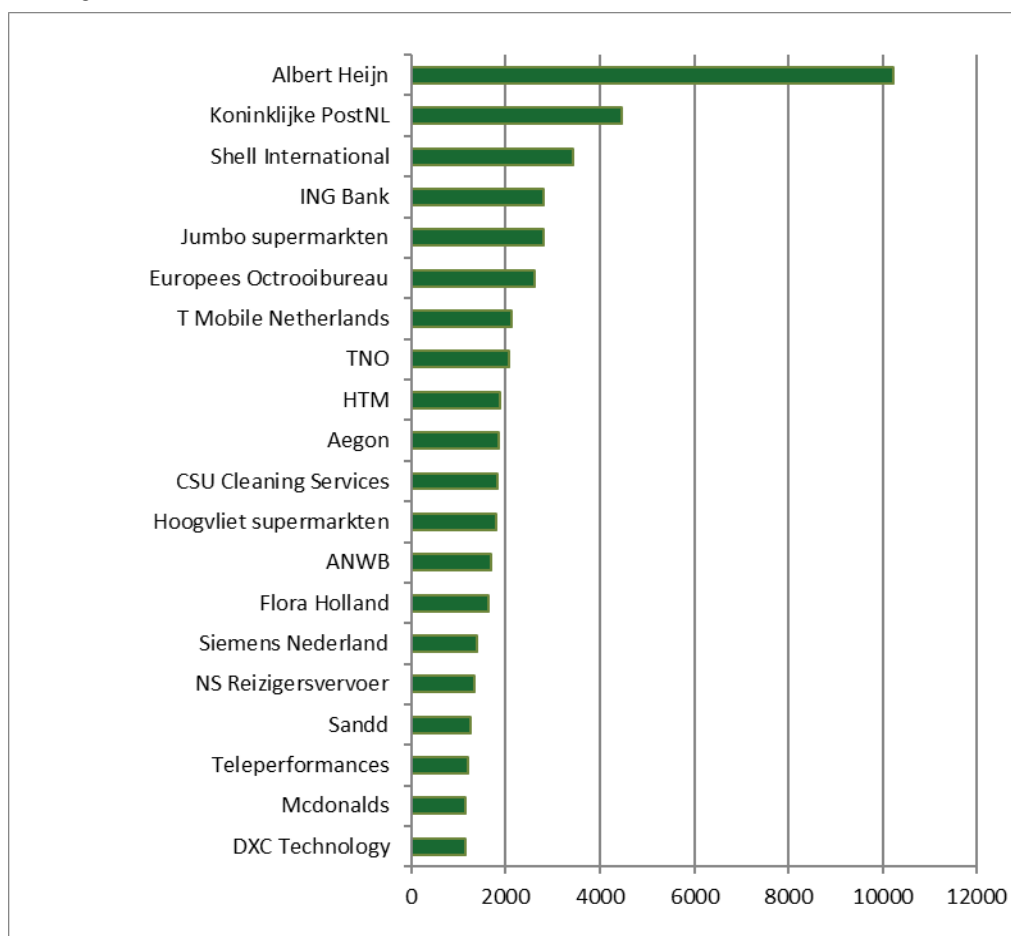

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

Binnen de commerciële sector is Albert Heijn de grootste werkgever van de regio Haaglanden. Supermarkten doen het goed want ook Jumbo en Hoogvliet komen (al jaren) in de top 20 voor. De financiële sector is met twee bedrijven (ING en Aegon) ook goed vertegenwoordigd. Verder zijn Shell en PostNL, behalve in Den Haag, ook grote werkgevers in de regio.

In totaal bieden de 20 grootste werkgevers in de commerciële sector een baan aan 48.640 mensen, 8% van de totale werkgelegenheid. Dat betekent dat begin 2022 in deze regio de 20 grootste werkgevers in de quartaire sector samen met de 20 grootste commerciële werkgevers goed zijn voor bijna een kwart van alle banen.

Figuur 6.5 Top 20 van grootste werkgevers in regio Haaglanden in commerciële sector, 1-1-2022

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden, bewerking SEPO

6.5 VERSCHUIVINGEN BINNEN DE REGIO

ICT en creatief groeit in Den Haag door verhuizingen vanuit regio

In 2020 verhuisden 680 bedrijven vanuit de regio Haaglanden naar Den Haag. Ze brachten 1.580 banen mee naar Den Haag. Deze bedrijven zijn vooral actief in de sectoren 'Logistiek' (+280 banen), 'Zorg' (+270 banen) en 'Zakelijke (en juridische diensten' (+210 banen).

Er vertrokken echter ook 1.010 bedrijven uit Den Haag naar de regio. Daarmee gingen 1.920 banen verloren in Den Haag. Deze bedrijven waren vooral te vinden in de sectoren 'Zakelijke (en juridische) diensten' (-400 banen) en 'ICT en creatief' (-340 banen).

Aangezien groei en krimp zich voor een deel in dezelfde sectoren voordoen, vallen de netto verschuivingen per sector mee. Per saldo groeide in Den Haag vooral de sectoren 'Logistiek' (+110 banen) en 'Zorg' (+110 banen) en krompen de sectoren 'ICT en creatief' (-200 banen) en 'Zakelijke (en juridische) diensten' (-190 banen). In totaal vertrokken er per saldo 340 banen vanuit Den Haag naar de regio. In voorgaande jaren was dit saldo echter wel positief door de komst van een aantal grootbedrijven vanuit de regio naar Den Haag.

BIJLAGEN

HAAGSE SECTOREN IN CIJFERS

Uitsplitsing van de sectoren naar SBI-klasse en bijbehorend aantal vestigingen, aantal banen, aandeel per sector en aandeel van de totale werkgelegenheid op 1 januari 2022.

Agrifood en tuinbouw	Vestigingen	Banen	% banen sector	% Haagse banen
1 Landbouw	3084	3590	72,7%	1,1%
2 Bosbouw	2	10	0,2%	0,0%
3 Visserij, kweken van vis en schaaldieren	8	230	4,7%	0,1%
10 Vervaardiging van voedingsmiddelen	210	690	14,0%	0,2%
11 Vervaardiging van dranken	23	40	0,8%	0,0%
75 Veterinaire dienstverlening	53	380	7,7%	0,1%
Totaal	3380	4940	100%	1,6%

Bouw	Vestigingen	Banen	% banen sector	% Haagse banen
41 Alg. burgerlijke en utiliteitsbouw	6554	9260	34,6%	3,0%
42 Grond-, water-, en wegenbouw	1529	2280	8,5%	0,7%
43 Gesp. werkzaamheden in de bouw	5761	8650	32,3%	2,8%
71 Architecten, ingenieurs, technisch ontwerp e.d.	1255	6610	24,7%	2,1%
Totaal	15099	26800	100%	8,6%

Detailhandel en horeca	Vestigingen	Banen	% banen sector	% Haagse banen
45 Handel en reparatie van auto-s en motorfietsen	752	2540	6,0%	0,8%
47 Detailhandel	5274	24470	57,9%	7,8%
56 Eet- en drinkgelegenheden	2461	10980	26,0%	3,5%
96 Wellness en persoonlijke dienstverlening	2505	4290	10,1%	1,4%
Totaal	10992	42280	100%	13,5%

Energie	Vestigingen	Banen	% banen sector	% Haagse banen
6 Winning van aardolie en aardgas	4	420	14,8%	0,1%
8 Winning van delfstoffen	1	0	0,0%	0,0%
9 Dienstverl. tbv aardolie- en aardgaswinning	19	1060	37,5%	0,3%
19 Aardolie- en steenkoolverwerkende industrie	3	40	1,4%	0,0%
35 Productie en distributie van energie	25	240	8,5%	0,1%
36 Winning en distributie van water	1	100	3,5%	0,0%
37 Afvalwater inzameling en -behandeling	5	130	4,6%	0,0%
38 Afvalinzameling en -behandeling	22	750	26,5%	0,2%
39 Sanering en overig afvalbeheer	72	90	3,2%	0,0%
Totaal	152	2830	100%	0,9%

Bron: Werkgelegenheidsregister 2022

Financiën	Vestigingen	Banen	% banen sector	% Haagse banen
64 Financiële instellingen	121	2650	32,4%	0,8%
65 Verzekeringswezen en pensioenfondsen	15	3860	47,1%	1,2%
66 Overige financiële dienstverlening	263	1680	20,5%	0,5%
Totaal	399	8190	100%	2,6%

ICT en creatief	Vestigingen	Banen	% banen sector	% Haagse banen
58 Uitgeverijen	106	670	3,7%	0,2%
59 Productie en distributie van films en tv, maken e	675	1280	7,0%	0,4%
60 Verzorgen en uitzenden van tv programma's	6	30	0,2%	0,0%
61 Telecommunicatie	46	2720	14,9%	0,9%
62 Dienstverlening ohgv informatietechnologie	2442	8360	45,8%	2,7%
63 Dienstverlening ohgv informatie	248	810	4,4%	0,3%
74 Industrieel ontwerp en vormgeving, fotografie, \	3268	4390	24,0%	1,4%
Totaal	6791	18260	100%	5,8%

Kennis	Vestigingen	Banen	% banen sector	% Haagse banen
72 Speur- en ontwikkelingswerk	202	3100	45,5%	1,0%
85 Onderwijs (alleen HBO en WO)	31	3710	54,5%	1,2%
Totaal	201	6810	100%	2,2%

Logistiek	Vestigingen	Banen	% banen sector	% Haagse banen
46 Groothandel en handelsbemiddeling (excl. auto's)	1742	5980	31,6%	1,9%
49 Vervoer over land	1302	5810	30,7%	1,9%
50 Vervoer over water	24	60	0,3%	0,0%
51 Luchtvaart	8	10	0,1%	0,0%
52 Opslag en dienstverlening t.b.v. het vervoer	297	950	5,0%	0,3%
53 Post en Koeriers	371	5470	28,9%	1,8%
77 Verhuur/lease van autos, consumenten art. e.d.	187	650	3,4%	0,2%
Totaal	3931	18930	100%	6,1%

Maakindustrie	Vestigingen	Banen	% banen sector	% Haagse banen
13 Vervaardiging van textiel	34	60	1,0%	0,0%
14 Vervaardiging van kleding	54	110	1,8%	0,0%
15 Maken van leer en lederwaren en schoenen	11	30	0,5%	0,0%
16 Houtindustrie en maken van art. van hout e.d.	49	130	2,1%	0,0%
17 Maken van papier, karton en papierwaren	6	40	0,6%	0,0%
18 Uitgeverijen en drukkerijen	70	300	4,9%	0,1%
20 Maken van chemische producten	21	60	1,0%	0,0%
22 Maken van producten van rubber en kunststof	7	60	1,0%	0,0%
23 Maken van glas, aardewerk, cementproducten	36	70	1,1%	0,0%
24 Maken van metalen in primaire vorm	3	20	0,3%	0,0%
25 Maken van producten van metaal (excl. mach.)	249	370	6,0%	0,1%
26 Maken van computers en elektron. apparatuur	30	1250	20,3%	0,4%
27 Maken van elektrische apparatuur	11	20	0,3%	0,0%
28 Maken van overige machines en apparaten	18	380	6,2%	0,1%
29 Maken van auto's, aanhangwagens en opleggers	5	10	0,2%	0,0%
30 Maken van overige transportmiddelen	8	30	0,5%	0,0%
31 Maken van meubels	124	160	2,6%	0,1%
32 Maken van overige goederen	171	2290	37,1%	0,7%
33 Reparatie en installatie van machines	113	410	6,6%	0,1%
95 Reparatie van computers en consumentenart.	285	370	6,0%	0,1%
Totaal	1305	6170	100%	2,0%

Bron: Werkgelegenheidsregister 2022

Onderwijs (excl. HBO en WO)	Vestigingen	Banen	% banen sector	% Haagse banen
85 Onderwijs (alleen HBO en WO)	3813	17810	100%	5,7%
Totaal	3813	17810	100%	5,7%

Overheid en belangenorganisaties	Vestigingen	Banen	% banen sector	% Haagse banen
84 Openbaar bestuur, verplichte soc. verzekering	213	57120	84,4%	18,3%
94 Levensbeschouwelijke en politieke organisaties	242	6180	9,1%	2,0%
99 Extra-territoriale lichamen en organisaties	114	4390	6,5%	1,4%
Totaal	569	67690	100%	21,7%

Toerisme en vrijetijd	Vestigingen	Banen	% banen sector	% Haagse banen
55 Logiesverstrekking	139	1960	17,5%	0,6%
79 Reisbemiddeling en organisatie,	223	650	5,8%	0,2%
90 Kunst	3421	4610	41,2%	1,5%
91 Culturele uitleencentra, musea, e.d	88	1400	12,5%	0,4%
92 Loterijen en kansspelen	27	490	4,4%	0,2%
93 Sport en recreatie	541	2090	18,7%	0,7%
Totaal	4439	11200	100%	3,6%

Zakelijke (en juridische) diensten	Vestigingen	Banen	% banen sector	% Haagse banen
68 Verhuur van en handel in onroerend goed	804	2800	8,0%	0,9%
69 Rechtskundige dvl, accountancy, belastingadvies	1748	8740	25,0%	2,8%
70 Holdings, management advies, concerndiensten	4791	8810	25,2%	2,8%
73 Reclame en marktonderzoek	919	1990	5,7%	0,6%
78 Arbeidsbemiddeling en uitzendbureaus	809	3750	10,7%	1,2%
80 Beveiliging en opsporing	374	620	1,8%	0,2%
81 Facility management en reiniging	1441	6750	19,3%	2,2%
82 Overige zakelijke dienstverlening	845	1440	4,1%	0,5%
Totaal	11731	34900	100%	11,2%

Zorg	Vestigingen	Banen	% banen sector	% Haagse banen
21 Maken van farmaceutische producten	3	220	0,5%	0,1%
86 Gezondheidszorg	3722	23520	51,7%	7,5%
87 Verpleging, verzorging, begel. met overnachting	289	9780	21,5%	3,1%
88 Maatschappelijke dvl zonder overnachting	3296	11950	26,3%	3,8%
Totaal	7310	45470	100%	14,6%

Bron: Werkgelegenheidsregister 2022

INDELING IN LANDELIJKE SECTOREN

SBI Sector / bedrijfstak	Vestigingen	Banen
A Landbouw, bosbouw en visserij	3090	3840
B Winning van delfstoffen	20	1480
C Industrie	1260	6790
D Productie, distributie en handel in elektriciteit en aardgas	30	240
E Winning/distributie van water; afval(water)beheer, sanering	100	1070
F Bouwnijverheid	13840	20190
G Groot- en detailhandel; reparatie van autos	7770	32990
H Vervoer en opslag	2000	12300
I Logies-, maaltijd- en drankverstrekking	2600	12940
J Informatie en communicatie	3520	13870
K Financiële instellingen	400	8190
L Verhuur van en handel in onroerend goed	800	2800
M Advisering, onderzoek, special. zakelijke dienstverlening	12240	34020
N Verhuur van roerende goederen, overige zakelijke dienstverl.	3880	13870
O Openb. bestuur, overheid, soc. verzekeringen	210	57120
P Onderwijs	3840	21520
Q Gezondheids- en welzijnszorg	7310	45250
R Cultuur, sport en recreatie	4080	8590
S Overige dienstverlening	3030	10840
T Extraterritoriale organisaties en lichamen	110	4390
Totaal aantal banen	70140	312290

Bron: Werkgelegenheidsregister 2022

ADMINISTRATIEVE CORRECTIES

Het Werkgelegenheidsregister (WGR) waar gemeente Den Haag gebruik van maakt is onderdeel van het Landelijk Informatie Systeem Arbeidsplaatsen (LISA). LISA is een databestand met gegevens over alle vestigingen in Nederland waar betaald werk wordt verricht. De kerngegevens per vestiging hebben een ruimtelijke component (adresgegevens) en een sociaaleconomische component (werkgelegenheid en economische activiteit). Het register wordt opgebouwd op basis van het Handelsregister van de Kamer van Koophandel (KvK).

I&O Research heeft dit register in 2016 in opdracht van de MRDH aangeschaft (het initiële bestand). Sindsdien verricht I&O Research jaarlijks aanpassingen op het bestand op basis van de mutatiebestanden van de KvK en een jaarlijkse enquête onder een steekproef van de vestigingen. Daarnaast voert I&O research ook wijzigingen door die uit overige bronnen komen (jaarverslag, website, persbericht) conform de methode die staat beschreven in het Lisa Handboek versie oktober 2018 (<https://lisa.nl/publicaties/lisa-handboek>).

Hoewel deze wijzigingen maandelijks worden doorgevoerd zijn zij niet compleet. De administratieve vervuiling bij de KvK komt omdat vestigingen zich niet meer hoeven uit te schrijven (het kost niks om ingeschreven te blijven) waardoor er vertraging zit in de uitgeschreven vestigingen. Dat zal vooral bij eenmanszaken gebeuren die inmiddels weer in loondienst zijn of iets anders doen maar toch bij de KvK ingeschreven blijven. Hierdoor loopt de onzuiverheid in de loop van de jaren verder op en gaat het aantal vestigingen en banen in het WGR steeds verder uit de pas lopen met de werkelijkheid. Het is dan ook wenselijk en gebruikelijk om periodiek het hele bestand te herijken.

Jaarlijks worden gecorrigeerde aantallen met terugwerkende kracht tot 1996 in de bestanden doorgevoerd. Hierbij gaat het om vestigingen (en banen) die bijvoorbeeld in 2018 zijn toegevoegd aan het bestand maar waarbij de bedrijven zelf aangeven dat zij al sinds 2014 bestonden. Deze vestigingen en de bijbehorende banen worden dan in alle jaren van 2014 tot en met 2019 toegevoegd. Hetzelfde geldt voor vestigingen die in eerdere jaren zijn vertrokken uit de regio. Die worden met terugwerkende kracht tot het jaar van verhuizing uit de bestanden verwijderd.

Twee voorbeelden

Eén van de vestigingen van de HTM zat in 2015 ten onrechte niet in het bestand (met 200 banen). Dit is in 2016 hersteld waardoor met terugwerkende kracht het aantal banen in 2015 200 hoger werd.

Een tweede voorbeeld is de Primark. Deze vestiging opende eind 2014 haar deuren (met 430 banen). Op 1 januari 2015 had de vestiging in het bestand moeten zitten maar ten onrechte was de Primark in 2015 nog niet opgenomen. Ook dit is met terugwerkende kracht hersteld waardoor het totaal aantal banen in 2015 nog eens 430 hoger werd. Dit betekent concreet dat er in 2015 is gerapporteerd dat het totaal aantal banen op 1 januari 2015 254.150 was. Nu blijkt dat het aantal banen op 1 januari 2015 271.290 bedroeg. Aanzienlijk hoger dus.

Waarom zo'n groot verschil

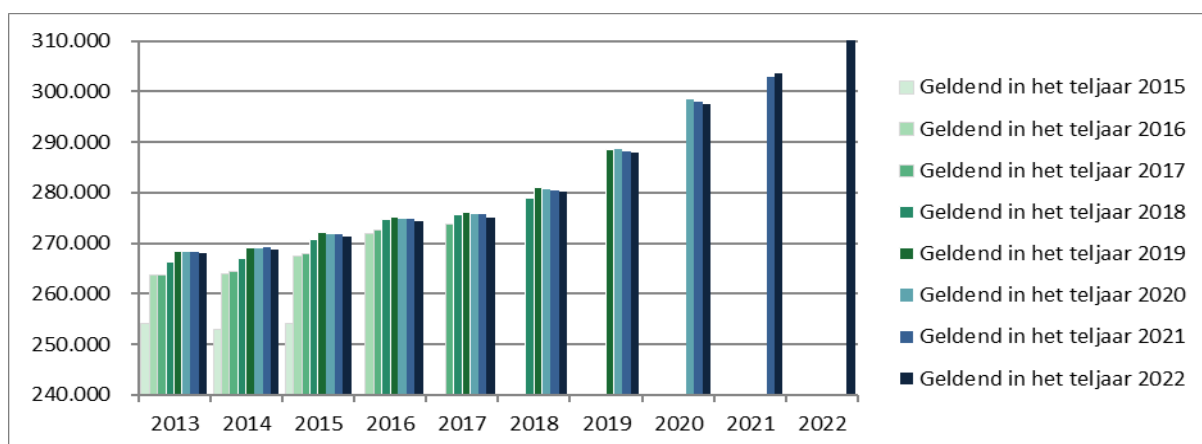
Voor de actualisatie van het werkgelegenheidsregister 2016 is een contract afgesloten met de MRDH en Drechtsteden om het hele gebied van de MRDH en Drechtsteden gezamenlijk te laten enquêteren door I&O Research. Omdat hiervoor drie verschillende registers moesten worden samengevoegd was het noodzakelijk om het volledige Handelsregister opnieuw aan te schaffen. Dit initiële bestand is hiervoor opnieuw gekoppeld aan het Werkgelegenheidsregister met een groot aantal toegevoegde vestigingen tot gevolg. Deze toegevoegde vestigingen bestaan voor een groot deel (ruim een derde) uit eenmanszaken die in de voorgaande jaren 'gemist' werden.

Terugwerkende kracht

De nieuwe uitkomsten van begin 2022 zijn met terugwerkende kracht verwerkt in de oudere jaren. Dat is nodig, anders kunnen we geen juiste vergelijking met vorige jaren maken. Dan zou het lijken of er sinds 1 januari 2016 58.140 banen bij zijn gekomen (aantal banen begin 2022: 312.290 – aantal banen dat in 2015 is gerapporteerd: 254.150) terwijl dat in werkelijkheid 41.000 banen zijn (aantal banen begin 2022: 312.290 – aantal banen dat nu in 2015 is geteld: 271.290). Onderstaande tabel en figuur laat vanaf 2015 zien hoeveel banen er in het teljaar werden geteld en hoeveel dat er in de volgende teljaren waren nadat met terugwerkende kracht is gecorrigeerd.

	Geteld en gecorrigeerd aantal banen geldend voor het jaar:							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Geldend in het teljaar 2015	254.110	252.970	254.150					
Geldend in het teljaar 2016	263.680	263.870	267.520	271.990				
Geldend in het teljaar 2017	263.770	264.340	267.950	272.570	273.720			
Geldend in het teljaar 2018	266.270	267.010	270.610	274.810	275.620	278.990		
Geldend in het teljaar 2019	268.350	269.170	272.070	275.280	276.050	281.010	288.530	
Geldend in het teljaar 2020	268.240	269.040	271.670	274.790	275.650	280.620	288.520	298.500
Geldend in het teljaar 2021	268.330	269.120	271.840	274.900	275.710	280.450	288.180	297.910
Geldend in het teljaar 2022	267.970	268.700	271.290	274.250	275.110	280.210	287.980	297.490

*Met terugwerkende kracht gecorrigeerde aantallen banen

Uit bovenstaande tabel en figuur blijkt dat vooral in 2016 een groot aantal vestigingen en banen is toegevoegd, ook aan de eerdere jaren. Dit heeft te maken met bovenstaande verklaring dat in 2016 het *volledige* Handelsregister aan het Werkgelegenheidsregister is gekoppeld en opnieuw geijkt.